

Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta životního prostředí
Katedra plánování krajiny a sídel

**Řízení o přestupcích v příslušnosti odboru životního
prostředí obce s rozšířenou působností**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Dr. Ing. et Ing. Miroslav Kravka

Bakalant: Edita Kraushúberová

2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Edita Kraushúberová

Krajinářství
Územní technická a správní služba

Název práce

Řízení o přestupcích v příslušnosti odboru životního prostředí obce s rozšířenou působností.

Název anglicky

Minor offence trials of municipalities referring to environmental issues.

Cíle práce

Popsat problematiku přestupků v oblasti životního prostředí na úrovni obce s rozšířenou působností (ORP). Zjistit nároky na odbornost pracovníků, identifikovat úzká místa procesu. Zpracovat téma na příkladu ORP Bílina. Navrhnout opatření na zlepšení.

Metodika

Zpracovat rešerši hlavní legislativy.

Analyzovat požadavky na odbornost z pohledu správního řízení

Popsat situaci a rizika v této oblasti na ORP Bílina

Navrhnout opatření.

Doporučený rozsah práce

40+přílohy

Klíčová slova

obec s rozšířenou působností, legislativa, státní správa, přestupky

Doporučené zdroje informací

- BALÍK, S. *Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
- ČMEJREK, J. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA. *Obce a regiony*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4.
- DROBNÍK, J. – DAMOHORSKÝ, M. *Zákony k ochraně životního prostředí a předpisy související*. PRAHA: C.H.BECK, 1995. ISBN 80-7179-102-4.
- DVOŘÁK, P. – MAREČEK, J. – BÍLÝ, J. *Zákony o životním prostředí : (komentář) : Zákon o životním prostředí, Zákon o ovzduší, Zákon o odpadech*. Praha: SEVT, 1992. ISBN 80-7049-046-2.
- MADAR, Z. *Evropské zákony o ochraně životního prostředí*. Praha: ÚVTEI, 1990. ISBN 80-212-0046-4.
- Správní řád : změny správního řádu od 1.7.2017 ; Přestupky : od 1.7.2017 : zákon o některých přestupcích : zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich ; Soudní řád správní*. Ostrava: Sagit, 2017. ISBN 978-80-7488-234-0.
-

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – FŽP

Vedoucí práce

Dr. Ing. et Ing. Miroslav Kravka

Garantující pracoviště

Katedra plánování krajiny a sídel

Elektronicky schváleno dne 15. 3. 2021

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 15. 3. 2021

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Řízení o přestupcích v příslušnosti orgánu ochrany životního prostředí v působnosti obce s rozšířenou působností vypracovala samostatně a citovala jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použila, a rovněž uvedla na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů. Jsem si vědoma, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla. Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby. Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V Košťanech dne: 21. 03. 2021

Edita Kraushúberová

Poděkování

Děkuji Dr. Ing. et Ing. Miroslavu Kravkovi za odborné vedení mé bakalářské práce, za trpělivost, cenné rady a obětování vlastního času, který mi během realizace poskytl.

Dále děkuji zaměstnancům oddělení životního prostředí odboru stavební úřad a životní prostředí při Městském úřadě v Bílině za poskytnutí součinnosti a odborných rad při zpracování bakalářské práce.

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na řízení o přestupcích z právního hlediska a roli obcí při ochraně životního prostředí. Zabývá se novou právní úpravou přestupků na úseku ochrany životního prostředí.

Podstatou teoretické části je vymezit právní problematiku tak, jak je řešena na obci s rozšířenou působností.

Stěžejní součástí práce je praktická část, ve které jsou analyzovány nedostatky procesu řízení o přestupcích a dále pak návrh možného řešení těchto nedostatků. Dále zahrnuje přehled případů, které se na téma životní prostředí reálně řešily, a to konkrétně v obci Bílina.

V závěru práce jsou zhodnoceny vlastní návrhy na zlepšení procesu řízení o přestupcích na úseku ochrany životního prostředí.

Klíčová slova: právo životního prostředí, proces, přestupek, trestný čin, životní prostředí.

Abstract

Bachelor's thesis is focused on management of offenses from legal aspect and the role of the villages in environmental protection.

The essence of the theoretical part is to define legal issues as it solved in the village with extended powers.

Rail part of the work is practical part, in which they are analysed imperfections of process and suggest a possible solution to these shortcomings.

Further includes an overview of the cases which really resolved on the topic of the environment specifically in the village Bílina.

At the end of the thesis are suggestions for improving the process of management of offenses in the field of environmental protection.

Keywords: crime, environment, environment law, law-suit, minor offense

Obsah

1. Úvod	1
2. Cíl práce.....	2
Teoretická část.....	3
3. Literární přehled	3
3.1 Legislativní rámec	3
3.1.1 Mezinárodní a ústavní úroveň.....	3
3.1.2 Veřejná správa a obce	4
3.2 Vymezení termínů přestupek a trestný čin	5
3.2.1 Přestupek.....	5
3.2.2 Trestný čin.....	7
3.3 Procesní řízení	7
3.3.1 Odložení věci	7
3.3.2 Zahájení řízení.....	9
3.3.3 Fakultativní ústní jednání.....	9
3.3.4 Příkazní řízení, ukládání správních trestů příkazem na místě.....	10
3.3.5 Přestupky na úseku ochrany ovzduší	10
3.3.6 Přestupky na úseku ochrany vod.....	12
3.3.7 Přestupky na úseku odpadového hospodářství.....	16
3.3.8 Přestupky na úseku ochrany lesa.....	17
3.3.9 Přestupky na úseku ochrany přírody a krajiny.....	19
3.3.10 Přestupky na úseku ochrany půdy.....	21
3.3.11 Přestupky na úseku ochrany zvířat proti týrání.....	22
3.3.12 Přestupky na úseku vodovodů a kanalizací.....	25
3.3.13 Přestupky na úseku rybářství	26
3.3.14 Přestupky na úseku myslivosti.....	28
3.3.15 Přestupky dle složkových předpisů ORP	30
Praktická část	33
4. Metodika	34
4.1 Metodika Analytické části.....	34
4.1.1 Určení odborného rozsahu činnosti referenta ŽP-ORP.....	34

4.1.2	Stanovení rozsahu lidských zdrojů.....	34
4.2	Metodika Návrhové část (syntézy).....	36
5.	Výsledky.....	37
5.1	Výsledky Analytické části.....	37
5.1.1	Na úrovni celé ČR.....	37
5.1.2	Úroveň Bílina.....	41
5.1.3	Kazuistika.....	43
5.1.4	Analýza procesů na ORP Bílina.....	49
5.2	Výsledky návrhové části (syntézy).....	52
6.	Diskuse a závěr.....	54
7.	Použitá literatura.....	56
8.	Seznam tabulek a obrázků.....	59

Seznam zkratek

§	paragraf
Čl.	článek
ČR	Česká republika
ORP	obce s rozšířenou působností
OÚ	obecní úřad
OZV	obecně závazná vyhláška obce
PČR	Policie České republiky
SFŽP	Státní fond životního prostředí
ZOZ	zvláštní odborná způsobilost
ZPF	zemědělský půdní fond
ŽP-ORP	životní prostředí-obce s rozšířenou působností

1. Úvod

Bez životního prostředí by nebyla možná lidská existence ani vývoj. Lidé však i přesto svou činností stále zvyšují svůj negativní vliv na životní prostředí a přispívají tak ke zhoršení stavu životního prostředí. Stále častěji se setkáváme s varováním vědeckých pracovníků, že dochází k celkovému zhoršení životního prostředí, např. ke změně klimatu, každoročnímu zvyšování průměrné teploty, klesání hladiny podzemních vod, nebo ke stále se zvětšujícímu suchu. Tyto změny doprovází nebezpečné jevy, jako jsou např. povodně, krupobití nebo silný vítr. Tyto jevy často ovlivňují lidskou činnost například v zemědělství, vodním hospodářství, průmyslu, ale odráží se také v ekonomice, a především mají vliv na stabilitu ekosystémů.

Kvalita životního prostředí se odráží na zdraví člověka a celé lidské populace. Životní prostředí by proto bezpochyby mělo být zanecháno dalším generacím zdravé a příznivé. Jelikož však podstatná část populace přes opakované výzvy vědců, ale i samotné přírody není ochotna se touto problematikou zabývat, je nezbytná právní regulace lidských činností k omezení poškozování životního prostředí za účelem jeho ochrany.

Většina environmentálních problémů přesahuje hranice států a tyto problémy se tak stávají problémy globálními, které je potřeba řešit právní regulací na mezinárodní úrovni. Jiné však můžeme řešit na úrovni místní. Všechny problémy však nelze řešit stejným způsobem.

V práci jsou analyzovány způsoby, kterými může obec přispět k ochraně životního prostředí. Obec s rozšířenou působností (dále jen „ORP“) je optimální úroveň, kde se každý občan ČR může zapojit do ochrany životního prostředí.

Jelikož jsem studentkou oboru zabývajícího se ochranou životního prostředí, zvolila jsem si pro svou bakalářskou práci téma řízení o přestupcích a roli obcí z právního hlediska při ochraně životního prostředí.

Toto téma jsem si vybrala, neboť pracuji na ORP Bílina a ochranu životního prostředí považuji za jednu z nejdůležitějších hodnot, kterou se snažím předávat nejen svému okolí, ale především budoucím generacím.

2. Cíl práce

Cílem práce je zpracovat literární přehled základních právních norem, které souvisí s řádným projednáním agendy přestupků v oblasti životního prostředí na úrovni ORP.

Dalším dílčím cílem práce je pak rozebrat požadavky na věcnou odbornost v tématech životního prostředí, které jsou pro referenta odboru životního prostředí obecního úřadu obce s rozšířenou působností nezbytné k vykonávání funkce a na příkladu orgánu ochrany životního prostředí zařazeného pod ORP Bílina ukázat praktický rozsah činnosti, reálné nedostatky a rizika.

Na základě zjištěných poznatků je navržen soubor možných opatření pro zlepšení současného stavu a zhodnoceny vlastní návrhy na zefektivnění procesu řízení o přestupcích na úseku ochrany životního prostředí.

Teoretická část

3. Literární přehled

3.1 Legislativní rámec

Kapitola je zpracována jako rešerše hlavních právních a jiných norem. Z důvodu přesnosti a přehlednosti jsou přednostně uvedena jen čísla norem ze Sbírký zákonů a odkazy na konkrétní ustanovení a další členění. Cílem není kompletní literární rešerše právnícké literatury k tomuto tématu, ale shrnutí podkladů pro praktickou část práce.

3.1.1 Mezinárodní a ústavní úroveň

Právo životního prostředí je soubor právních norem a institutů, které regulují společenské vztahy související s životním prostředím. Základ práva životního prostředí je obsažen v ústavním zákoně č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky a v ústavním zákoně č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

Listina základních práv a svobod (dále jen „Listina“) obsahuje informaci o právech na příznivé životní prostředí. S tím souvisí i další lidská práva, která Listina garantuje, konkrétně na právo na život a právo na ochranu zdraví. Bez příznivého životního prostředí by tato práva nemohla být zaručena. (Listina základních práv a svobod, Čl. 41 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., v platném znění)

Stav a kvalita životního prostředí se stávají jedním z důležitých globálních témat a multilaterálních vztahů mezi státy. Takovým příkladem je i dohoda na úrovni Organizace spojených národů Cíle udržitelného rozvoje (UN 2015), kde se vlády členských států zavázaly chránit ekosystémy, podpořit trvale udržitelný rozvoj za současného zachování vazeb na kvalitu života lidstva. Jedná se o program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a obsahuje celkem 17 cílů.

Jednotlivé cíle mají stejnou váhu a neměly by být vzájemně upřednostňovány. Evropská unie i členské státy tyto cíle dále rozpracovávají. Velmi závažnou otázkou je nastavení hodnotících kritérií pro posouzení úspěšnosti realizace cílů (Constanza a kol., 2016).

Jedním z cílů je: „podporovat mírové a inkluzivní společnosti pro udržitelný rozvoj, zajistit všem přístup ke spravedlnosti a vytvořit efektivní, odpovědné a inkluzivní instituce na všech úrovních“, který je dále rozpracován a obsahuje i témata relevantní tématu této práce, jako jsou:

- vytvořit účinné, odpovědné a transparentní instituce na všech úrovních,
- zajistit odpovědné, inkluzivní, participační a zastupitelské rozhodování na všech úrovních,
- zajistit veřejnosti přístup k informacím a ochranu základních svobod, v souladu s vnitrostátními právními předpisy a mezinárodními dohodami a
- podporovat a prosazovat nediskriminační zákony a politiku udržitelného rozvoje.

Někteří autoři, např. Reyers a Selig (2020) nebo Turney a kol. (2020) upozorňují na to, že rozpracováním jednotlivých cílů na nižší úrovně (regionální, lokální) může docházet k takovým změnám, že budou výrazně odlišné od globální úrovně.

3.1.2 Veřejná správa a obce

Základním právním předpisem stanovujícím právní postavení obcí je zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění. V tomto zákoně je též uvedeno, že v právních vztazích vystupuje obec svým jménem a z těchto vztahů nese sama odpovědnost. Pečuje o všestranný rozvoj svého území, potřeby svých občanů a při plnění úkolů chrání veřejný zájem. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění). Její postavení vychází z Ústavního zákona České republiky, a tedy: „*Obec je veřejnoprávní korporací, tj. právnickou osobou veřejného práva, která může vlastnit majetek a hospodařit s ním podle vlastního rozpočtu.*“ (Ústava ČR, Čl. 101 odst. 3, v platném znění)

Podstatu obce tvoří tři znaky, kterými jsou: územní základ, osobní základ a právo na samosprávu. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění) Územní základ je tvořen „*územním celkem, který je vymezen hranicí obce.*“ Na tomto územním základu vykonávají obce svou působnost. Osobní základ je tvořen občany obce. „*Za občana obce považuje obecní zřízení fyzické osoby, které jsou státními občany České republiky a jsou v obci hlášeny k trvalému pobytu.*“ (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění) Právo na samosprávu je „*ústavou a zákony stanovený okruh*

úkolů veřejné správy, jejichž vykonávání vlastním jménem je svěřeno samostatné korporaci odlišné od státu. Nositel samosprávy není při jejím výkonu podřízen orgánům státu, státu přísluší pouze právní dozor nad jednáním samosprávných korporací.“ (Kopecký, 2010)

Samostatná působnost obce je správa záležitostí, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny státu, krajům, nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce. Tato samostatná působnost obcí je uvedena v zákonech příkladným výčtem a dále jako péče v územním obvodu obce v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi o komplexní územní rozvoj a pro uspokojování potřeby ochrany a zdravých životních podmínek. (Balík, 2019)

Obecně závaznou vyhlášku obce může zrušit jen Ústavní soud. (Koudelka, 2005)

V ustanovení § 11 odst. 1 zákona o obcích se uvádí, že *„obce mohou v přenesené působnosti vydávat nařízení, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.“* (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění)

Podle zákona o obcích je stát je povinen na výkon přenesené působnosti poskytnout obcím příspěvek ze státního rozpočtu.

Obce s rozšířenou působností vznikly v souvislosti s právní reformou veřejné správy na počátku roku 2003. Těchto obcí je celkem 205, spolu s hlavním městem Prahou pak 206. Jde o poměrně zajímavý a reprezentativní vzorek obcí, neboť se jedná o přirozená centra svých mikroregionů. ORP zahrnují téměř všechna města v ČR s počtem obyvatel nad 10 000. (Balík, 2009)

3.2 Vymezení termínů přestupek a trestný čin

3.2.1 Přestupek

O přestupku pojednává zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich“), nahrazující ode dne 01.07.2017 zákon č. 200/1990 Sb., zákon o přestupcích. Tento zákon *„upravuje podmínky odpovědnosti za přestupek, druhy správních trestů a ochranných opatření a zásady pro jejich ukládání, postup před zahájením řízení o přestupku a postup v řízení o přestupku.“*

Dále o procesních podmínkách při projednávání přestupků pojednává zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. (Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád) Tento je tzv. subsidiární k zákonu o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich v platném znění, tedy pokud se jedná např. o podmínky doručování, je nutností správního orgánu použít zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

Přestupek je v tomto zákoně definován jako „*společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.*“ Za přestupek se považuje takové zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin. (Bartoničková, 2011)

Souhrn typových znaků přestupků určitého druhu, jimž se od sebe jednotlivé přestupky odlišují, se nazývá skutková podstata přestupku.

Přestupkový zákon dále uvádí termín „pokus přestupku“, jakožto jednání, které bezprostředně směřuje k dokonání přestupku, ale k jeho dokonání nedojde.

„*Pokus přestupku trestný, pokud tak stanoví zákon, a to stejně jako dokonany přestupek.*“ (Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění)

Dále definuje pojmy trvajícím a pokračujícím přestupek. Podle ustanovení § 8 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění je **trvajícím přestupkem** takový přestupek, „*jehož znakem je jednání pachatele spočívající ve vyvolání a následném udržování protiprávního stavu nebo jednání pachatele spočívající v udržování protiprávního stavu, který nebyl pachatelem vyvolán.*“ (Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění) **Pokračování v přestupku** se podle ustanovení § 7 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění rozumí „*takové jednání, jehož jednotlivé dílčí útoky vedené jednotným záměrem naplňují skutkovou podstatu stejného přestupku, jsou spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení, blízkou souvislostí časovou a souvislostí v předmětu útoku.*“

3.2.2 Trestný čin

Trestné činy vymezuje zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění (dále jen „trestní zákon“) stanovující mimo jiné sankce, které lze za jejich spáchání uložit. Dle ustanovení § 13 trestního zákona je „*Trestným činem protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.*“ (Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění)

Vitoušová (2007) ve své knize píše, že české trestní právo, z hlediska trestní odpovědnosti pachatele, požaduje jako jeden z povinných znaků trestního činu, aby pachatel následek svého jednání zavinil. Pod pojmem zavinění zákon zahrnuje dvě složky, a to vědomostní a volní. Podle přítomnosti těchto složek pak jednání pachatele může být kvalifikováno jako trestný čin úmyslný, nebo trestný čin nedbalostní.

3.3 Procesní řízení

Domčíková (2017) ve svém článku popsala, jak nová úprava přestupkového řízení v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich v mnohém navazuje dřívější úpravu v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Přestupkové řízení je však nyní upraveno komplexněji, zákonodárce do textu zákona začlenil i závěry konstantní judikatury správních soudů. „*Procesní ustanovení v zákoně o odpovědnosti za přestupky jsou koncipována s důrazem na subsidiaritu zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu.*“ Nadále tedy platí, že pokud zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich nestanoví jinak, použijí se ustanovení správního řádu.

3.3.1 Odložení věci

V případě, že je správnímu orgánu doručen podnět, který pouze poukazuje na možné spáchání přestupku, může správní orgán nejprve provést některé úkony pro zjištění konkrétních skutečností a na základě učiněných zjištění se rozhodne, zda řízení zahájí či nikoli. Pokud správní orgán neshledá důvody k zahájení řízení, věc následně odloží.

Domčíková (2017) dále ve svém článku píše, že poměrně častým postupem, k němuž se orgány ochrany přírody uchylují, aniž by zahájily řízení poté, co obdrží oznámení Policie ČR, je odložení věci. Účelem odložení věci je vypořádat se formálním

způsobem s věcí v těch případech, kdy není důvod k zahájení řízení či nelze-li řízení zahájit.

Postup popsany v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich se použije jen tehdy, byla-li věc oznámena či prošetřována v režimu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. V důvodové zprávě k tomuto zákonu se uvádí, že „*Pokud by například při kontrolní činnosti bylo zjištěno, že došlo k porušení právních předpisů, ale nejedná se o přestupek, není důvod takové zjištění formálně odkládat postupem podle přestupkového zákona.*“ (Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění)

Domčíková (2017) uvádí, že důvody, pro které je správní orgán povinen věc odložit, jsou oproti dřívější úpravě rozšířeny následujícím způsobem:

Správní orgán je povinen věc odložit:

- jestliže není dán důvod pro zahájení přestupkového řízení, např. pokud je sice naplněn formální znak přestupku, ale není dána společenská škodlivost,
- a dále pak pokud se nepodaří zjistit skutečnost odůvodňující zahájení řízení, tj.:
- řízení nelze zahájit, protože podezřelý v době spáchání skutku nebyl pro nepřičetnost za přestupek odpovědný;
- podezřelý nedovršil patnáctý rok věku;
- pokud odpovědnost zanikla např. smrt podnikající fyzické osoby či zánik právnické osoby;
- bezvýznamnost uložení správního trestu za přestupek v porovnání s trestem, který byl podezřelému z přestupku uložen v trestním řízení za jiný skutek.

Domčíková (2017) dále píše, že zatímco podle dřívější právní úpravy se rozhodnutí o odložení věci nevydávalo, nyní správní orgán věc odloží usnesením, které se buď pouze poznamená do spisu či se oznamuje podezřelému z přestupku a osobě postižené přestupkem.

3.3.2 Zahájení řízení

Podle ustanovení § 69 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění se „*Podezřelý z přestupku se stává obviněným, jakmile vůči němu správní orgán učiní první úkon v řízení.*“ (Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění)

Takovým úkonem je nejčastěji zahájení řízení podle ustanovení § 78 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění kdy „*Správní orgán zahájí řízení o každém přestupku, který zjistí, a postupuje v řízení z moci úřední.*“ Vedle písemného oznámení je připuštěno i ústní vyhlášení, o němž následně správní orgán vydá účastníkům řízení na požádání písemné potvrzení. Pro zahájení řízení je nezbytné doručení oznámení všem podezřelým. (Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění)

Domčíková (2017) ve svém článku popisuje, že oznámení o zahájení řízení o přestupku musí obsahovat popis skutku, o kterém má být v řízení rozhodováno (skutkový děj, místo a čas spáchání, aktéry atd.), a dále také jeho předběžnou klasifikaci (tj. jaký přestupek je v okamžiku zahajování řízení v popsáném skutku spatřován). Pokud později dospěje správní orgán v průběhu řízení ke změně právní kvalifikace skutku, vyrozumí o tom obviněného.

3.3.3 Fakultativní ústní jednání

Domčíková (2017) uvádí, že zatímco dřívější právní úprava přestupkového řízení předepisovala obligatorní ústní jednání, nový přestupkový zákon vychází z toho, že řízení o přestupku může být ústní. Správní orgán tedy nebude povinen nařídit ústní jednání v každém řízení, ale pouze na požádání obviněného, bude-li to nezbytné k uplatnění jeho práv. Správní orgán může nařídit ústní jednání na požádání poškozeného, bude-li to třeba k rozhodnutí o nároku náhrady škody, nebo pokud je obviněný mladistvý.

Správní orgán k ústnímu jednání předvolá vždy všechny účastníky řízení. Obviněný má právo se ústního jednání zúčastnit, musí být k nařízenému ústnímu jednání předvolán, a proto jsou upraveny podmínky, kdy lze konat ústní jednání bez přítomnosti obviněného tak, aby takovým postupem nemohlo být dotčeno jeho právo na obhajobu.

3.3.4 Příkazní řízení, ukládání správních trestů příkazem na místě

Podle ustanovení § 90 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění „*Správní orgán může o přestupku rozhodnout příkazem. Příkazem lze uložit správní trest napomenutí, pokuty, zákazu činnosti, nebo propadnutí věci nebo náhradní hodnoty.*“ Vydání příkazu může být prvním úkonem v řízení. (Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění)

Podle Domčíkové (2017) nelze příkazem rozhodnout o přestupcích mladistvého či osoby s omezenou svéprávností. Dále ani o nároku na náhradu škody způsobené spácháním přestupku či nároku na vydání bezdůvodného obohacení a dále v řízení zahájeném se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku.

Příkazem na místě, lze poté jako sankci uložit napomenutí či pokutu. Zákonodárce zdvojnásobil maximální možné výše oproti blokovému řízení, kdy příkazem na místě lze uložit pokutu nejvýše 10 000 Kč. Mladistvému obviněnému lze uložit pokutu nejvýše do 2 500 Kč. (Domčíková, 2017)

3.3.5 Přestupky na úseku ochrany ovzduší

Hlavním pramenem právní úpravy je zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění, který uvádí, že „*ochranou ovzduší se rozumí předcházení znečišťování ovzduší a snižování úrovně znečišťování tak, aby byla omezena rizika pro lidské zdraví způsobená znečištěním ovzduší, snížení zátěže životního prostředí látkami vnášenými do ovzduší a poškozujícími ekosystémy a vytvoření předpokladů pro regeneraci složek životního prostředí postižených v důsledku znečištění ovzduší.*“

Podle Tuháčka (2015) zákon o ochraně ovzduší upravuje přípustné úrovně znečištění a znečišťování ovzduší, způsob posuzování přípustné úrovně znečištění a znečišťování ovzduší a jejich vyhodnocení, nástroje ke snižování znečišťování ovzduší, práva a povinnosti osob a působnost orgánů veřejné správy při ochraně ovzduší. Dále práva a povinnosti dodavatelů pohonných hmot a působnost orgánů veřejné správy při sledování a snižování emisí skleníkových plynů z pohonných hmot v dopravě.

Tuháček (2015) dále píše, že zákon o ochraně ovzduší se nevztahuje na vnášení radionuklidů do ovzduší, na zdolávání požárů, na práce při odstraňování následků nebezpečných epidemií, živelných pohrom i jiných mimořádných událostí.

Bejčková uvádí, že celní úřad a Česká obchodní inspekce projednávají zejména přestupky, které souvisejí s dovozem pohonných hmot, paliv a dalších výrobků a jejich uvádění na trh. K vybírání a vymáhání pokut je příslušný celní úřad. Pokuty obecního úřadu obce s rozšířenou působností jsou příjmem této obce. Pokud uloží pokutu inspekce, náleží polovina obci, na jejímž území byl přestupek spáchán a polovina jde do Státního fondu životního prostředí (dále jen „SFŽP“). Pokuty uložené obcí či ty, které uloží celní úřad či Česká obchodní inspekce jsou příjmem SFŽP. (Bejčková, 2018)

V tabulce č. 1 je uveden přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti ochrany ovzduší. Skutkové podstaty jsou poté členěny podle toho, kdo přestupek spáchal, tj. zda byl spáchán fyzickou či právnickou osobou nebo fyzickou osobou podnikající, či osobou autorizovanou. Podle tohoto členění je správním orgánem posuzována výše správního trestu.

Tabulka 1: Přehled skutkových podstat, zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, vlastní zpracování

Přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti ochrany ovzduší
<p>Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spálí v otevřeném ohništi jiné materiály než suché rostlinné materiály neznečištěné chemickými látkami, • jako provozovatel stacionárního zdroje neuvede do provozu nebo neprovozuje stacionární zdroj a činnosti nebo technologie související s provozem nebo zajištěním provozu stacionárního zdroje, • nedodrží přípustnou tmavost kouře, • jako provozovatel stacionárního zdroje spaluje ve stacionárním zdroji paliva neurčená výrobcem stacionárního zdroje, • neprovede pravidelně nejméně jednou za tři roky prostřednictvím odborně způsobilé osoby kontrolu technického stavu a provozu tohoto spalovacího stacionárního zdroje nebo nepředloží na vyžádání obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností doklad o provedení této kontroly, • nepřipojí k dokladu o provedení kontroly vyjádření výrobce nebo neprokáže, že o toto vyjádření požádal, • neumožní kontrolujícímu přístup ke spalovacímu stacionárnímu zdroji, používá výrobky pro opravy nátěru silničních vozidel, barvy nebo laky uvedené v prováděcím právním předpisu, ve kterých obsah organických sloučenin nebo směsí organických sloučenin přesahuje limitní hodnoty stanovené prováděcím právním předpisem.

Právnická osoba, fyzická osoba podnikající či osoba autorizovaná se dopustí přestupku tím, že:

- uvede na trh paliva nespĺňující požadavky na kvalitu paliv stanovené prováděcím právním předpisem,
- nepředá odběrateli doklad, který prokazuje splnění požadavků na kvalitu paliv způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem, nepředloží na vyžádání kontrolního orgánu doklad, který prokazuje splnění požadavků na kvalitu paliv způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem, nebo
- neohlásí ministerstvu ve stanovené lhůtě údaje stanovené prováděcím právním předpisem, uvede na trh spalovací stacionární zdroj o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším sloužící jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění, který nespĺňuje emisní požadavky,
- poskytne k dispozici jiné osobě anebo doveze výrobek používaný při činnostech uvedených pod kódy 9.1 až 9.24. v příloze č. 2 k tomuto zákonu,
- neumožní osobám pověřeným ministerstvem nebo obecním úřadem obce s rozšířenou působností nebo inspekci přístup ke stacionárnímu zdroji,
- neprovede ve stanovené lhůtě kompenzační opatření, provozuje spalovací stacionární zdroj nespĺňující požadavky podle přílohy č. 11 k tomuto zákonu,
- neprovede pravidelně nejméně jednou za tři roky prostřednictvím odborně způsobilé osoby kontrolu technického stavu a provozu tohoto spalovacího stacionárního zdroje,
- používá k pohonu plavidla paliva, která nespĺňují požadavky na kvalitu paliv stanovených prováděcím právním předpisem,
- vystaví doklad o provedení kontroly technického stavu a provozu spalovacího stacionárního zdroje na pevná paliva uvedený v § 17 odst. 1 písm. h), přestože není odborně způsobilou osobou, nebo v tomto dokladu uvede nepravdivé údaje, provozuje stacionární zdroj bez povolení provozu nebo v rozporu s ním,
- nezjistí úroveň znečišťování u znečišťujících látek, nevede nebo neuchovává po stanovenou dobu provozní evidenci nebo neohlásí údaje souhrnné provozní evidence,
- neodvádí znečišťující látky, bezodkladně neodstraňuje technické závady, nepodá krajskému úřadu nebo inspekci zprávu o výskytu technické závady, která má za následek vyšší úroveň znečišťování a současně nedodržení podmínky pro provoz stacionárního zdroje, nejpozději do 48 hodin od jejího vzniku,
- nepředloží příslušnému orgánu ochrany ovzduší na vyžádání informace, neomezí provoz nebo neodstaví stacionární zdroj v případě jeho odchylky od normálního provozu v důsledku technické závady na zdroji s následkem nedodržení podmínky pro provoz stacionárního zdroje, neodstaví spalovací stacionární zdroj o celkovém jmenovitém příkonu 50 MW a vyšším.

3.3.6 Přestupky na úseku ochrany vod

Voda je základním předpokladem existence všech živých organismů na Zemi, a proto je nezbytnou součástí právního řádu. Povrchové a podzemní vody chrání zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, v platném znění. Zákon *„upravuje právní vztahy k povrchovým a podzemním vodám, vztahy fyzických a právnických osob k využívání povrchových a podzemních vod, jakož i vztahy k pozemkům a stavbám, s nimiž výskyt těchto vod přímo souvisí, a to v zájmu zajištění trvale udržitelného užívání těchto vod, bezpečnosti vodních děl a ochrany před účinky povodní a sucha.“*

V rámci vztahů upravených tímto zákonem se bere v úvahu zásada návratnosti nákladů na vodohospodářské služby, včetně nákladů na související ochranu životního prostředí a nákladů na využívané zdroje, v souladu se zásadou, že znečišťovatel platí. (Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, v platném znění)

Podle Tuháčka (2015) státní správu podle vodního zákona vykonávají vodoprávní úřady a Česká inspekce životního prostředí. Vodoprávními úřady jsou obecní úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, krajské úřady a ministerstva zemědělství a životního prostředí, příp. dopravy (ve věcech užívání povrchových vod k plavbě) a obrany (ve věcech, v nichž je založena působnost újezdních úřadů) jako ústřední vodoprávní úřady.

Ministerstvo zemědělství vykonává působnost ústředního vodoprávního úřadu, nestanoví-li zákon jinak. Ministerstvo životního prostředí je ústředním vodoprávním úřadem zejména ve věcech ochrany množství a jakosti povrchových a podzemních vod, ochrany před povodněmi, plánování v oblasti vod společně s ministerstvem zemědělství či mezinárodní spolupráce v oblasti ochrany vod. (Tuháček, 2015)

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností mají tzv. zbytkovou působnost, tj. náleží jim působnost vodoprávních úřadů, pokud ji vodní zákon nesvěřuje jiným orgánům (zejména krajským úřadům). (Tuháček, 2015)

V tabulce č. 2 je uveden přehled hlavních skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti ochrany vod. Samotné přestupky jsou poté z dikce zákona rozděleny do několika dílčích podoblastí. Skutkové podstaty jsou poté členěny podle toho, kdo přestupek spáchal, tj. zda byl spáchán fyzickou či právnickou osobou nebo fyzickou osobou podnikající. Podle tohoto členění je správním orgánem posuzována výše správního trestu.

Tabulka 2: Přehled skutkových podstat, zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, vlastní zpracování

Přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti ochrany vod
<p>Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedodrží rozhodnutí nebo opatření obecné povahy vydané za účelem úpravy, omezení nebo zákazu obecného nakládání s povrchovými vodami, • vypustí bez povolení vodoprávního úřadu do kanalizace odpadní vody s obsahem zvláště nebezpečné látky, • neprovede technické opatření nebo užívá pozemky nebo stavby v rozporu s opatřením obecné povahy, • vypustí ryby nebo jiné vodní živočichy nepůvodních, geneticky nevhodných nebo neprovořených populací přirozených druhů do vodního toku nebo vodní nádrže, • nepředloží doklady o odvozu odpadních vod, • neučíní při zacházení se závadnými látkami přiměřená opatření, • poruší zákaz mytí motorového vozidla nebo provozního mechanismu, nesplní povinnost k zajištění ochrany před povodněmi, • poruší zákaz činností v aktivní zóně záplavového území.
<p>Fyzická osoba se jako provozovatel plavidla dopustí přestupku tím, že:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nakládá s povrchovými nebo podzemními vodami v rozporu s povolením k nakládání s vodami, • nezměří množství povrchových nebo podzemních vod, • nezměří objem vypouštěných odpadních vod nebo míru jejich znečištění nebo výsledky měření nepředá vodoprávnímu úřadu, • neumožní odborně způsobilým osobám vstup do prostorů, kde se nachází kontrolovaný zdroj znečišťování, nebo • nezajistí podmínky pro provedení kontroly včetně poskytnutí podkladů nezbytných pro provedení kontroly, • neumožní pracovníkům kontrolní laboratoře vstup do prostorů, kde se nachází zdroj znečišťování, nebo • nezajistí podmínky k odběru vzorků ze všech výpustí kontrolovaného zdroje znečištění.
<p>Fyzická osoba se jako vlastník nebo stavebník vodního díla dopustí přestupku tím, že:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neudržuje vodní dílo v řádném stavu, • neprovádí technickobezpečnostní dohled, • neprojedná provedení zabezpečovacích prací s osobou pověřenou, • nepředloží vodoprávnímu úřadu ke schválení návrh na úpravu manipulačního řádu, • nedbá pokynů správce vodního toku v případě mimořádných situací na dotčeném vodním toku, • neodstraní předměty nebo hmoty ulpělé na vodním díle, • neosadí cejch, vodní značku nebo vodočet nebo neumožní průběžný přenos dat o průtocích ve vodním toku nebo • nezajistí zvláštní úpravu přelivu nebo výpusti, • neosadí plavební znaky, neprovede technickou revizi vodního díla, nepředá výsledky revize vodoprávnímu úřadu nebo neodstraní zjištěné závady, • nezpracuje či nepředloží ke schválení manipulační řád vodního díla nebo návrh na jeho doplnění, změnu nebo úpravu, nebo • nesplní povinnost v ochraně před povodněmi, neodstraní náletové dřeviny, neudržuje v řádném stavu dno a břehy vodního toku a nevytváří podmínky pro migraci vodních živočichů, • neoznámí nebezpečí zvláštní povodně nebo nevaruje.

Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako vlastník stavby nebo zařízení v korytě vodního toku dopustí přestupku tím, že:

- neodstraní předměty zachycené či ulpělé na stavbě nebo zařízení,
- neprovede nápravu narušení plynulého odtoku povrchových vod,
- nestrpí stavbu k vodohospodářským melioracím pozemků,
- neohlásí vlastníkově stavby k vodohospodářským melioracím pozemků nebo vodoprávnímu úřadu zjevné závady její funkce,
- nestrpí užití pozemku k údržbě stavby k vodohospodářským melioracím pozemků.

Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako vlastník pozemku nebo stavby (*dotčeného objektu/movitého majetku*) dopustí přestupku tím, že:

- neumožní vstup nebo vjezd na své pozemky nebo stavby k zajištění ochrany před povodněmi, jako vlastník pozemku nebo stavby, které se nacházejí v záplavovém území nebo mohou zhoršit průběh povodně,
- nemá zpracovaný povodňový plán, nezajistí povodňové zabezpečovací práce na dotčeném objektu,
- nedbá o umístění nebo užívání movitého majetku.

Právnícká nebo podnikající fyzická osoba, která je držitelem povolení k vypouštění odpadních vod s obsahem zvláště nebezpečné závadné látky nebo prioritní nebezpečné látky do kanalizace, se dopustí přestupku tím, že:

- vypustí odpadní vody s obsahem zvláště nebezpečné látky nebo prioritní nebezpečné látky do kanalizace,
- neměří objem vypouštěných odpadních vod nebo míru jejich znečištění zvláště nebezpečnými látkami nebo výsledky měření nepředá, zachází s nimi bez schváleného havarijního plánu nebo
- nevede nebo neuchovává záznamy o provedených opatřeních,
- nevede záznamy nebo neposkytne informace, přikrmuje ryby krmivem rostlinného původu.

Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako původce havárie dopustí přestupku tím, že:

- neučiní bezprostřední opatření k odstranění příčin nebo následků havárie nebo se při jejím odstraňování neřídí schváleným havarijním plánem nebo pokyny vodoprávního úřadu nebo České inspekce životního prostředí,
- neohlásí neprodleně havárii, nevyhoví výzvě ke spolupráci při provádění opatření k odstranění příčin následků havárie,
- neohlásí neprodleně havárii, neposkytne vyžádané údaje o havárii,
- neuvede pozemek nebo stavbu, kterou bylo nutno použít při odstraňování závadného stavu.

Právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba se jako poplatník dopustí přestupku tím, že:

- prostřednictvím oprávněné laboratoře neodebírání vzorky odpadních vod,
- nesleduje koncentraci znečištění v nich v příslušných ukazatelích,
- nezjišťuje průměrnou koncentraci jednotlivého znečištění,
- neměří objem odpadních vod vypouštěných ze zdroje znečištění.

3.3.7 Přestupky na úseku odpadového hospodářství

Zákon o odpadech zapracovává příslušné předpisy Evropské unie. V tomto zákoně je uvedeno, že obec je původcem komunálního odpadu. Stává se jím od okamžiku, kdy „nepodnikající fyzická osoba odpad odloží na místě k tomu určeném“ a je povinností obce se o tento odpad, který vyprodukovali občané žijící v téže obci, řádně postarat. (Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění)

Zákon o odpadech upravuje dále přestupky právnických a podnikajících fyzických osob, u nichž je možné udělit pokutu ve dvojnásobné výši v případě opakovaného spáchání do jednoho roku od nabytí právní moci rozhodnutí. (Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění)

Zákon též udává, že příslušnými správními orgány jsou obecní úřad, obecní úřad s rozšířenou působností, krajský úřad a inspekce. Ustanovení § 68 téhož zákona, upravuje rozdělení příjemce pokut, v případě pokut uložených inspekcí jsou z poloviny příjmem obce a z poloviny příjmem SFŽP. V případě uložení pokuty obecním úřadem obce s rozšířenou působností, je pokuta z poloviny příjmem obce, na jejímž území k přestupku došlo a z poloviny obce, která pokutu uložila. (Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění)

V tabulce č. 3 je uveden přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti zákona o odpadech. Skutkové podstaty jsou poté členěny podle toho, kdo přestupek spáchal, tj. zda byl spáchán fyzickou či právnickou osobou nebo fyzickou osobou podnikající. Podle tohoto členění je správním orgánem posuzována výše správního trestu.

Tabulka 3: Přehled skutkových podstat, zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, vlastní zpracování

Přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti odpadů
<p>Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že:</p> <ul style="list-style-type: none">• zbaví se autovraku nebo umístí vozidlo vyřazené z registru vozidel,• odloží elektrozařízení mimo místa k tomu určená,• neoprávněně založí skládku nebo odkládá odpady mimo vyhrazená místa.

Právnícká osoba či fyzická osoba podnikající se dopustí přestupku tím, že:

- nevede evidenci odpadů a zařízení,
- neplní ve stanoveném rozsahu ohlašovací povinnost,
- nezašle ve stanovené lhůtě údaj týkající se zařízení k nakládání s odpady, evidenci po stanovenou dobu nearchivuje, nezabezpečí odpady před nežádoucím znehodnocením, odcizením nebo únikem,
- nezpracuje identifikační list nebezpečného odpadu nebo místa nakládání s nebezpečným odpadem,
- nezařadí odpad podle Katalogu odpadů, předá odpad osobě, která k převzetí předávaného odpadu není podle tohoto zákona oprávněna, převezme odpad, přestože k jeho převzetí není podle tohoto zákona oprávněna, provozuje zařízení k využívání nebo odstraňování odpadů bez potřebného souhlasu příslušného správního úřadu,
- nezajistí zpětný odběr použitých výrobků určených ke zpětnému odběru, v rozporu s přímo použitelným předpisem Evropské unie o recyklaci lodí provede recyklaci lodí bez schváleného plánu recyklace lodí nebo v rozporu s ním, zařadí odpad jako odpad ostatní nebo nakládá s tímto odpadem jako s odpadem ostatním, aniž by měla osvědčení od pověřené osoby,
- ukládá na skládku odpady, které jsou tímto zákonem nebo prováděcím právním předpisem zakázány ukládat na skládku,
- poruší při přeshraniční přepravě odpadů povinnost stanovenou přímo použitelným předpisem Evropských společenství, nakládá s odpady perzistentních organických znečišťujících látek v rozporu s přímo použitelným předpisem Evropských společenství,
- nevede evidenci o odpadech perzistentních organických znečišťujících látek systému, prozatímně uloží odpadní rtuť v rozporu s čl. 13 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/852, nebo trvale odstraní odpadní rtuť v rozporu s čl. 13 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/852.

3.3.8 Přestupky na úseku ochrany lesa

Přestupky na úseku ochrany lesa jsou definovány zákonem č. 289/1995 Sb., o lesích, v platném znění (dále jen „zákon o lesích“) a dále pak zákonem č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, v platném znění.

Zákon o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, v platném znění uvádí, že „*Inspekce dozírá na dodržování ustanovení právních předpisů a rozhodnutí týkajících se funkcí lesů jako složky životního prostředí, právníckými a fyzickými osobami*“. (Zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, v platném znění)

Zákon o lesích uvádí, že „*Obecní úřady obcí s rozšířenou působností vykonávají státní správu a povinnosti určené orgánům státní správy lesů podle tohoto zákona a předpisů vydaných na jeho základě ve všech dalších případech, není-li zákonem určen jiný orgán státní správy lesů*“. (Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, v platném znění)

V tabulce č. 4 je uveden přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti ochrany lesa. Skutkové podstaty jsou poté členěny podle toho, kdo přestupek spáchal, tj. zda byl spáchán fyzickou či právnickou osobou nebo fyzickou osobou podnikající. Podle tohoto členění je správním orgánem posuzována výše správního trestu.

Tabulka 4: Přehled skutkových podstat, zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, vlastní zpracování

Přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti lesa
<p>Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že:</p> <ul style="list-style-type: none"> • v rámci obecného užívání lesa v lese ruší klid a ticho, hrabe stelivo, • vyzvedává semenáčky a sazenice stromů a keřů lesních dřevin, • bez povolení sbírá semena lesních dřevin, jmelí a ochmet, sbírá lesní plody způsobem poškozujícím les, • táboří mimo vyhrazená místa, bez souhlasu vlastníka poruší zákaz vjezdu a stání motorovým vozidlem, • vstoupí do oplocených nebo zákazem vstupu označených míst, • vstoupí do porostů, kde se provádí těžba, manipulace nebo doprava dříví, • jezdí mimo cesty a vyznačené trasy na kole, na koni, na lyžích a na saních, • pase nebo prohání dobytek nebo umožňuje výběh hospodářským zvířatům do lesních porostů, • naruší půdní kryt nebo vodní režim nepovolenou těžbou hlíny, písku nebo kamene, bez povolení, popřípadě bez ohlášení provádí terénní úpravy nebo jiné stavby (například chodníky, oplocení), • pokud nejde o přestupek podle zvláštních předpisů, těží nebo poškozují stromy a keře lesních dřevin, nebo • do vzdálenosti 50 m od okraje lesa rozdělává nebo • udržuje otevřené ohně nebo odhazuje hořící nebo doutnající předměty, • koná bez oznámení orgánu státní správy lesů organizované nebo hromadné sportovní akce, • odhazuje odpady nebo odpadky, kouří.
<p>Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že:</p> <ul style="list-style-type: none"> • způsobí značné škody na lese a ohrozí tím plnění jeho funkcí, • provádí činnosti v lese nepovolené nebo zakázané, • nevede předepsanou evidenci o původu reprodukčního materiálu lesních dřevin použitého k umělé obnově lesa a k zalesňování, z • neužije údajů plánů nebo osnov, lesní hospodářské evidence nebo inventarizace lesů, • nesplní opatření uložená rozhodnutím orgánu státní správy lesů vydaným podle tohoto zákona, • jako odborný lesní hospodář nesplní některou z jemu uložených povinností, bez rozhodnutí orgánu státní správy lesů o odnětí nebo bez rozhodnutí o omezení pozemky určené k plnění funkcí lesa odnímá nebo omezuje jejich využívání pro plnění funkcí lesa, • provede těžbu nad rámec schváleného plánu či protokolem o převzetí převzaté osnovy, nebo • provede jinou těžbu v rozporu s tímto zákonem, zejména provede neoprávněně těžbu v množství překračujícím 3 m³ na 1 ha lesa za kalendářní rok, anebo • provede bez povolení orgánu státní správy lesů mýtní úmyslnou těžbu v porostu mladším než 80 let, • neplní opatření k ochraně lesa, především nedodrží přednostní zpracování těžby nahodilé, nebo • jako vlastník lesa nepředá orgánu státní správy lesů souhrnné údaje podle § 40 odst. 2.

3.3.9 Přestupky na úseku ochrany přírody a krajiny

Nejvýznamnějším pramenem právní úpravy ochrany přírody je zákon o ochraně přírody a krajiny, kdy *„účelem tohoto zákona je za účasti příslušných krajů, obcí, vlastníků a správců pozemků přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitostí forem života, přírodních hodnot a krás, k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji a vytvořit v souladu s právem Evropských společenství“*. (Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění)

Zákonem je definováno, že *„státní správu vykonávají obecní úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, krajské úřady, správy národních parků, Česká inspekce životního prostředí, ministerstvo životního prostředí, újezdní úřady a Ministerstvo obrany“*. (Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění)

V tabulce č. 5 je uveden přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti ochrany přírody krajiny. Samotné přestupky jsou poté z důvodu zákona rozděleny do několika dílčích podoblastí, kdy z důvodu přehlednosti, nejsou v tabulce rozděleny podle toho, kdo se přestupku dopustil, ale pouze podle skutkové podstaty přestupku ve vztahu k jednotlivým složkám přírody a krajiny. Podle tohoto členění je správním orgánem posuzována výše správního trestu.

Tabulka 5: Přehled skutkových podstat, zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, vlastní zpracování

Přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti ochrany přírody a krajiny
<p>Složka: Dřeviny</p> <ul style="list-style-type: none"> • poškodí nebo zničí památný strom / bez povolení dřevinu nebo skupinu dřevin mimo les, • nesplní náhradní výsadbu, • nedovoleně mění či ruší dochovaný stav přírody ve zvláště chráněném území nebo nedovoleně mění dochovaný stav památného stromu, • nedovoleně zasahuje do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů rostlin, • nesplní ohlašovací povinnost, neprovede uloženou náhradní výsadbu dřevin, • nedodrží omezení nebo zákaz vstupu, • nesplní některou z povinností k paleontologickému nálezu.
<p>Složka: Živočichové</p> <ul style="list-style-type: none"> • vypouští odchované zvláště chráněné živočichy, • usmrcuje nebo chová ptáky, zraňuje, chová bez povolení zvláště chráněné živočichy nebo ptáky nebo jinak nedovoleně zasahuje do jejich přirozeného vývoje, • vypouští zvláště chráněné živočichy narozené a odchované v zajetí do volné přírody bez souhlasu orgánu ochrany přírody, • nevede řádně záznamy o chovu zvláště chráněných živočichů nebo ptáků, • poruší povinnost nezaměnitelného označení zvláště chráněného živočicha nebo ptáka.
<p>Složka: Rostliny</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedovolený zásah do vývoje zvláště chráněných druhů rostlin, rozšiřování uměle vypěstovaných zvláště chráněných rostlin, • vysazuje či vysévá uměle vypěstované zvláště chráněné rostliny nebo zničí součást přírody ve zvláště chráněném území nebo • zničí zařízení určená k ochraně, označení a vybavení zvláště chráněného území, • zničí zvláště chráněné rostliny zařazené do kategorie ohrožených buď přímo, nebo • způsobí jejich úhyn nedovoleným zásahem do jejich životního prostředí.
<p>Složka: Území</p> <ul style="list-style-type: none"> • poškodí součást přírody ve zvláště chráněném území, zakázaná činnost v ochranném pásmu, • neumožní vstup na pozemky, • porušuje zákaz vstupu, • poškozují jeskyně, • neumožní osobám oprávněným vstup na pozemky, které vlastní nebo užívá, • vykonává činnost zakázanou v ochranném pásmu určeném k zabezpečení zvláště chráněných částí přírody, • provádí škodlivý zásah do významného krajinného prvku bez souhlasu orgánu ochrany přírody, • naruší krajinný ráz, porušuje ustanovení návštěvního řádu národního parku.

3.3.10 Přestupky na úseku ochrany půdy

Ochrana zemědělského půdního fondu je zakotvena v zákoně o ochraně zemědělského půdního fondu. Zákon uvádí, že „zemědělský půdní fond tvoří pozemky zemědělsky obhospodařované např. chmelnice, orná půda, zahrady, ovocné sady, vinice, travní porosty, pozemky dočasně zemědělsky neobdělávané. Náleží mu i rybníky s chovem ryb nebo vodní drůbeže“. (Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, v platném znění)

Dále je v témže zákoně uvedeno, že „orgánem ochrany zemědělského půdního fondu je obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad, správa národního parku, Česká inspekce životního prostředí a Ministerstvo životního prostředí. Ve vojenském újezdě vykonává funkci orgánu ochrany zemědělského půdního fondu újezdní úřad“. (Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, v platném znění)

V tabulce č. 6. je uveden přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti ochrany půdního fondu. Skutkové podstaty jsou poté členěny podle toho, kdo přestupek spáchal, tj. zda byl spáchán fyzickou či právnickou osobou nebo fyzickou osobou podnikající. Podle tohoto členění je správním orgánem posuzována výše správního trestu.

Tabulka 6: Přehled skutkových podstat, zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, vlastní zpracování

Přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti ochrany půdy
<p>Půda jako přírodní zdroj a hospodaření na ní</p> <p>Fyzická osoba, fyzická osoba podnikající a právnická osoba se dopustí přestupku:</p> <ul style="list-style-type: none">• znečištěním půdy, způsobením eroze, dopustí se jiného užívání bez povolení,• poškozením fyzikálních vlastností půdy• vnášením nepovolené látky, použitím upravených kalů, neozením zahájení použití sedimentů,• nesplní některou z podmínek ochrany zemědělského půdního fondu,• nedoručí kopii pravomocného rozhodnutí,• neoznámí zahájení realizace záměru,• neoznámí změnu způsobu využití neoznámí a nedoloží změnu v osobě povinného k platbě odvodů ve stanovených lhůtách,• změny trvalý travní porost na ornou půdu bez souhlasu,• neužívá nebo neudržuje zemědělskou půdu v souladu s charakteristikou druhu pozemku,• využívá zemědělskou půdu I. a II. třídy ochrany jako plantáž dřevin,• neodstraní pařezy nebo neprovede rekultivaci.

3.3.11 Přestupky na úseku ochrany zvířat proti týrání

Ochranu zvířat proti týrání řeší zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání, v platném znění. Zákon uvádí, že *„účelem zákona je chránit zvířata, jež jsou živými tvory schopnými pociťovat bolest a utrpení, před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcením bez důvodu, pokud byly způsobeny, byť i z nedbalosti, člověkem“*. (Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, v platném znění)

V zákoně je dále zakotveno, že se *„zakazuje týrání zvířat a dále pak všechny formy propagace týrání zvířat“*. (Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, v platném znění)

Osoba, která týrala nebo utýrala zvíře, může být potrestána také podle zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, v platném znění, neboť se dopustila nebo mohla dopustit trestného činu ve věci týrání zvířat, chovu zvířat v nevhodných podmínkách nebo zanedbání péče o zvíře z nedbalosti. O tom, který právní předpis se použije, rozhoduje závažnost deliktu. Méně závažné případy, které nevykazují znaky trestního činu, jsou dále postihovány podle zákona na ochranu zvířat proti týrání, případně veterinárního zákona. (Státní veterinární správa, Ochrana pohody zvířat-welfare)

V tabulce č. 7 je uveden přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti ochrany zvířat proti týrání. Skutkové podstaty jsou poté členěny podle toho, kdo přestupek spáchal, tj. zda byl spáchán fyzickou či právnickou osobou nebo fyzickou osobou podnikající. Podle tohoto členění je správním orgánem posuzována výše správního trestu.

Tabulka 7: Přehled skutkových podstat, zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu proti týrání zvířat, vlastní zpracování

Přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti ochrany zvířat proti týrání
<p>Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že:</p> <ul style="list-style-type: none"> • propaguje týrání zvířat, • týrá zvíře nebo utýrá zvíře, • jako zákonný zástupce nezletilé osoby nebo osoby, jejíž svéprávnost byla rozhodnutím soudu omezena, nepřekazí týrání zvířete, o němž se hodnověrně dozví, touto osobou, • usmrtí zvíře, aniž by byl naplněn důvod uvedený v § 5 odst. 2, • usmrtí zvíře veterinárními prostředky, ačkoliv není osobou uvedenou v § 5 odst. 3, • vyrobí, nabídne, prodá nebo použije čelistovou nebo lepicí past, anebo ji přesune ze zahraničí na území České republiky, • usmrtí zvíře při domácí porážce v rozporu s § 5h, • usmrtí rybu v rozporu s § 5i odst. 1, 2 nebo 4, • provede deratizaci v rozporu s § 5j, • poruší zákaz odchyty podle § 14 odst. 7, • provede pokus nebo projekt pokusů bez osvědčení o odborné způsobilosti k navrhování pokusů a projektů pokusů podle § 15d odst. 3 nebo bez osvědčení o prodloužení doby platnosti osvědčení o odborné způsobilosti k navrhování pokusů a projektů pokusů podle § 15e odst. 1, • provede pokus na pokusném zvířeti, pečuje o pokusné zvíře nebo usmrtí pokusné zvíře, aniž k tomu získala osvědčení o odborné způsobilosti k provádění pokusů na pokusných zvířatech, péči o pokusná zvířata a usmrcování pokusných zvířat podle § 15d odst. 4 nebo osvědčení o prodloužení doby platnosti odborné způsobilosti k provádění pokusů na pokusných zvířatech, péči o pokusná zvířata a usmrcování pokusných zvířat podle § 15e odst. 2, nebo aniž by splnila podmínky podle § 15d odst. 6 nebo 7, • provede nebo přikáže provést projekt pokusů nebo pokus bez předchozího schválení státním orgánem příslušným ke schvalování projektů pokusů podle § 16, • odchytí zvíře ve volné přírodě, které má být použito k pokusům, aniž splňuje podmínky stanovené v § 17d odst. 3, • usmrtí pokusné zvíře v rozporu s požadavky stanovenými v § 18g odst. 3, 4 nebo 5 nebo § 18h odst. 1 nebo 2, • neposkytne součinnost podle § 25 odst. 2, nesplní povinnost předvést zvíře nebo jinak maří výkon oprávnění osob uvedených v § 25 odst. 1, • pořádá kurz na úseku ochrany zvířat proti týrání bez akreditace podle § 26a odst. 1, • nesplní povinnost stanovenou na základě tohoto zákona v obecně závazné vyhlášce obce, • nesplní povinnost stanovenou přímo použitelným předpisem Evropské unie 1 a) na úseku ochrany zvířat proti týrání, nebo • v rozporu s § 5 odst. 7 chová nebo usmrtí zvíře výhradně nebo převážně za účelem získání kožešin.

Fyzická osoba se jako pořadatel dopustí přestupku tím, že:

- nezajistí při veřejném vystoupení zvířat přítomnost fyzické osoby podle § 8 odst. 2,
- neprovede oznámení podle § 8 odst. 3 písm. a), d) nebo e),
- nepředloží seznam činností se zvířaty podle § 8 odst. 3 písm. b), nebo
- neprovede poučení podle § 8 odst. 3 písm. c).

Fyzická osoba se jako chovatel dopustí přestupku tím, že:

- nezajistí, aby jí chované zvíře nezranilo ani neusmrtilo zvíře jiného chovatele,
- poruší povinnost chovatele psa uvedenou v § 7a odst. 2 nebo 4,
- poruší povinnost týkající se podmínek chovu psa nebo kočky stanovenou v § 7a odst. 6, 7 nebo 8,
- poruší zákaz prodeje nebo předání psa nebo kočky novému chovateli na veřejném prostranství podle § 7b písm. a),
- přepravuje zvíře v rozporu s § 8a, 8c, 8 d, 8e nebo 8f,
- poruší povinnosti uvedené v § 12g,
- neučiní opatření proti úniku zvířat podle § 13 odst. 1,
- prodá nebo daruje zvíře v zájmovém chovu osobě uvedené v § 13 odst. 4,
- chová druh zvířete vyžadující zvláštní péči v rozporu s § 13 odst. 5,
- poruší zákaz činnosti s volně žijícími zvířaty podle § 14a odst. 1, 4 nebo 5,
- při chovu vybraných druhů šelem nebo lidoopů poruší povinnosti uvedené v § 14c odst. 1 písm. a) nebo c),
- při chovu vybraných druhů šelem nebo lidoopů poruší povinnosti uvedené v § 14c odst. 1 písm. b) nebo d) nebo nevede evidenci podle § 14c odst. 3, nebo
- při chovu vybraných druhů šelem nebo lidoopů poruší povinnosti uvedené v § 14d odst. 1, 2 nebo 3.

Fyzická osoba se jako chovatel hospodářských zvířat dopustí přestupku tím, že:

- nevyžádá vyšetření a zhodnocení stavu zvířete soukromým veterinárním lékařem podle § 5b odst. 2,
- v rozporu s § 5b odst. 2 zahájí přepravu zvířete nebo jej přepravuje na vzdálenost delší než 100 km,
- doveze hospodářské zvíře bez osvědčení podle § 10a,
- nezajistí provádění prohlídky hospodářských zvířat podle § 11 odst. 1,
- neučiní opatření nezbytná pro zabránění úniku hospodářských zvířat nebo nemá k dispozici nástroje a pomůcky uvedené v § 11 odst. 2,
- nezajistí pro chov hospodářských zvířat dostatečně početný a odborně způsobilý personál podle § 12 odst. 2,
- v rozporu s § 12a odst. 3 chová hospodářská zvířata v intenzivním chovu bez zajištění poplašného systému větrání nebo bez pomocného systému větrání anebo v případě zjištěné závady automatických a mechanických zařízení neprovede náležité kroky k zajištění zdraví a příznivého stavu zvířat, nebo
- nedodrží minimální standardy pro chov hospodářských zvířat podle § 12c odst. 2,
- při chovu kuřat chovaných na maso neplní podmínky chovu stanovené v § 12d odst. 1 písm. a) a odst. 2 až 5,
- při chovu kuřat chovaných na maso nevede, neuchovává a při kontrole nepředloží záznamy podle § 12d odst. 1 písm. c), nepředává pověřené osobě údaje podle § 12d odst. 1 písm. b), neposkytne údaje a vzorky podle § 12d odst. 1 písm. d), neposkytuje údaje podle § 12d odst. 5, neprovede poučení podle § 12d odst. 6 nebo pečuje o kuřata chovaná na maso bez zajištění osoby odborně způsobilé podle § 12d odst. 7,
- nezajistí požadavky podle § 12f odst. 1.

3.3.12 Přestupky na úseku vodovodů a kanalizací

Přestupky na úseku vodovodů a kanalizací jsou řešeny zákonem o vodovodech a kanalizacích, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon mimo jiné „*upravuje některé vztahy vznikající při rozvoji, výstavbě a provozu vodovodů a kanalizací sloužících veřejné potřebě (dále jen "vodovody a kanalizace"), přípojek na ně, jakož i působnost orgánů územních samosprávných celků a správních úřadů na tomto úseku*“. (Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, ve znění pozdějších předpisů)

„Zákon o vodovodech a kanalizacích se nevztahuje na vodovody sloužící k rozvodu jiné než pitné vody, oddílné kanalizace sloužící k odvádění povrchových vod vzniklých odtokem srážkových vod, vodovody a kanalizace nebo jejich části, na které není připojen alespoň 1 odběratel“. (Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, ve znění pozdějších předpisů)

Oblast vodovodů a kanalizací je dále upravena prováděcí vyhláškou č. 428/2001 Sb., kterou se uvedený zákon provádí a příslušnými metodickými pokyny. Státní správu vykonávají na úseku vodovodů a kanalizací ministerstvo zemědělství, krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností a újezdní úřady na území vojenských újezdů jako vodoprávní úřady.

V tabulce č. 8 je uveden přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti ochrany vodovodů a kanalizací. Skutkové podstaty jsou poté členěny podle toho, kdo přestupek spáchal, tj. zda byl spáchán fyzickou či právnickou osobou nebo fyzickou osobou podnikající. Podle tohoto členění je správním orgánem posuzována výše správního trestu.

Tabulka 8: Přehled skutkových podstat, zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, vlastní zpracování

Přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti vodovodů a kanalizací
<p>Fyzická osoba, právnická osoba a fyzická osoba podnikající se dopustí přestupku tím, že:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poškodí vodovod stavbou, konstrukcí, trvalým porostem, skládkou, terénními úpravami, • neumožní přístup, neoprávněně manipuluje, vypustí do kanalizace jiné látky než odpadní vody, • provozuje bez povolení, propojí s jiným zdrojem vody, • vysazuje trvalé porosty, • provádí skládky mimo skládek jakéhokoliv odpadu, provádí terénní úpravy, • znemožní vstup na pozemky nebo stavby v souvislosti s údržbou vodovodu nebo kanalizace, • poškodí vodovod nebo kanalizaci, • neoprávněně manipuluje se zařízením vodovodů nebo kanalizací, vypustí do kanalizace látky, které nejsou odpadními vodami, provozuje vodovod nebo kanalizaci bez povolení orgánu veřejné správy, propojí vodovod s jiným zdrojem vody, neumožní připojit hasiče, • odběratel – nezabrání znečištění, neoprávněně odebere vodu, měření (přístup odečtu, poškození), nezajistí průběžné vedení majetkové evidence svých vodovodů nebo kanalizací, nezajistí průběžné vedení provozní evidence svých vodovodů nebo kanalizací, nepředá vodoprávnímu úřadu vybrané údaje z majetkové evidence v elektronické podobě a ve stanoveném formátu, nebo je předá neúplné či chybné, nezajistí plynulé a bezpečné provozování vodovodu nebo kanalizace, neumožní napojení vodovodu nebo kanalizace jiného vlastníka, neuzavře písemnou smlouvu o dodávce vody nebo odvádění odpadních vod s odběratelem, nevypracuje nebo nerealizuje plán financování obnovy vodovodů a kanalizací, zpracuje plán financování obnovy vodovodů a kanalizací odchylně od prováděcího právního předpisu, neposkytne údaje o technickém stavu svého vodovodu nebo kanalizace, nepředloží na jeho žádost výpočet ceny pro vodné a stočné, nebo předloží výpočet neúplný, nezveřejní informace o celkovém vyúčtování porovnání všech položek výpočtu ceny pro vodné a stočné v předchozím kalendářním roce, neumožní přístup k vodovodu a bezplatný odběr vody jednotkám požární ochrany, nezajistí provedení a užívání, aby nemohlo dojít ke znečištění vody ve vodovodu, neoprávněně odebere vodu z vodovodu, neoprávněně vypouští odpadní vody do kanalizace, odvádí odpadní vody v rozporu s kanalizačním řádem nebo smlouvou o odvádění odpadních vod, neprovede úpravy na připojované stavbě nebo pozemku, nezajistí, aby kanalizační přípojka byla provedena jako vodotěsná, nepředá vlastníkovému vodovodu nebo kanalizace dokončenou stavbu neprodleně.

3.3.13 Přestupky na úseku rybářství

Zákonem o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o rybářství“) je upravován „*chov, ochranu a lov ryb, pěstování a lov vodních*

organizmů a ochranu jejich života a životního prostředí, rybníkářství, výkon rybářského práva, vyhlášení, změnu a rušení rybářských revírů a jejich ochranu, výkon státní správy v rybníkářství, při vyhlášení, změně a rušení rybářských revírů a při výkonu rybářského práva, evidenci o hospodaření, o dosaženém hospodářském výsledku, o lovu ryb na udici a evidenci o vydání povolenek k lovu v rybníkářství a při výkonu rybářského práva. Dále ustanovení, zánik, pravomoci a odpovědnost rybářské stráže, výkon dozoru nad dodržováním zákona a rozhodnutí vydaných na jeho základě a správní tresty za neplnění nebo porušení stanovených povinností, podíl státu na úhradě nákladů na opatření přijatých ve veřejném zájmu, ochranu mořských rybolovných zdrojů“. (Zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážce, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů, v platném znění)

V prováděcí vyhlášce č. 197/2004 Sb., k zákonu o rybářství jsou uvedeny další povinnosti v oblasti rybaření, přičemž jedna z podstatných povinností je řešena ustanovením § 11 prováděcí vyhlášky. Předmětné ustanovení poté definuje způsob měření délky ryb a nejmenší lovné míry „vybraných“ druhů ryb v rybářském revíru.

Ustanovení § 12 prováděcí vyhlášky k zákonu dále vymezuje přesnou denní dobu lovu ryb v kalendářním roce.

V tabulce č. 9 je uveden přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti rybářství. Skutkové podstaty jsou poté členěny podle toho, kdo přestupek spáchal, tj. zda byl spáchán fyzickou či právnickou osobou nebo fyzickou osobou podnikající. Podle tohoto členění je správním orgánem posuzována výše správního trestu.

Tabulka 9: Přehled skutkových podstat, zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráž, ochraně mořských rybolovných zdrojů, vlastní zpracování

Přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti rybářství
<p>Fyzická osoba, právnická osoba a fyzická osoba podnikající se dopustí přestupku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • loví jiným, než stanoveným způsobem provádí lov na udici v rybníkářství, aniž je rybníkářem anebo jím pověřenou osobou, • provádí lov ryb nebo vodních organismů mimo rybářský revír z důvodu ochrany rozmnožování ryb po dobu jejich hájení, • loví mimo denní dobu lovu ryb z důvodu ochrany rybí obsádky, • uloví a přisvojí si rybu vybraného druhu, která nedosáhla nejmenší lovné míry z důvodu ochrany tohoto druhu ryb, • poruší zákazy pro lov ryb, loví pomocí elektrického proudu, • nemá u sebe nebo na požádání nepředloží doklady, • neoprávněně chytá ryby, • nevyznačí hranice rybářského revíru, • nevyznačí hranice chráněné rybí oblasti, • nenavrhne rybářskou stráž, • nepověří rybářského hospodáře vedením evidence, • jako rybářský hospodář nevede evidenci, nepředloží ji ke kontrole, • uvádí na trh, doveze, provádí tranzit přes území České republiky druhů mořských ryb nebo mořských živočichů, • nepodá informace potřebné k výkonu dozoru.

3.3.14 Přestupky na úseku myslivosti

Úpravě zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, v platném znění podléhá „*chov a zachování druhů zvěře volně žijících na území České republiky, výjimečné držení zvěře v zajetí, dovoz a vývoz živé zvěře, dovoz a vypouštění živočichů, kteří zatím nežijí na území České republiky, tvorbu a využití honiteb, postavení a právní poměry honebního společenstva, ochranu myslivosti, užívání honebních pozemků a zlepšování životních podmínek zvěře, regulaci stavů zvěře, provádění lovu zvěře, včetně lovu zvěře na nehonebních pozemcích, provádění lovu živočichů, kteří nejsou zvěří, náhradu škody způsobené zvěří a při provozování myslivosti, jakož i náhradu škody způsobené na zvěři a na mysliveckých zařízeních, kontrolu ulovené zvěře, výkon státní správy myslivosti, dozoru a správní tresty za neplnění nebo porušení povinností, státní podporu udržení historické a kulturní úrovně a tradic české myslivosti*“ (Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, v platném znění)

V prováděcí vyhlášce č. 224/2004 Sb., k zákonu o myslivosti jsou uvedeny další podrobnosti, jakožto i povinnosti v oblasti provádění zákona o myslivosti. Prováděcí

vyhláška k zákonu dále konkretizuje předpoklady pro výkon funkce myslivecké stráže a jejich ověřování a podmínky pro získání a držení služebního odznaku včetně průkazu myslivecké stráže. Myslivecká stráž je poté jedním z orgánů provádějících dozor nad dodržováním zákona o myslivosti.

Nedílnou součástí v oblasti přestupkové agendy jsou Veřejné stráže, a to pracovníci orgánů státní správy či státních organizací nebo jiné fyzické osoby, které byly příslušnými orgány do této funkce jmenovány. Ačkoliv zajišťují činnosti v zájmu státu, nejsou orgánem státní správy. V ochraně životního prostředí hrají důležitou roli. Rozlišujeme stráž lesní, rybářskou, mysliveckou a stráž přírody. Výkon funkce veřejných stráží zahrnuje činnost informační, výchovnou a odbornou a zejména práci v terénu a kontrolu dodržování právních předpisů z oblasti jejich věcné příslušnosti. Veřejné stráže jsou oprávněny za podmínek stanovených v příslušném zákoně vstupovat na cizí pozemky, zjišťovat totožnost osob, které porušují právní předpisy životního prostředí a ukládat a vybírat pokuty v blokovém řízení za přestupky. V případě přistižení osoby při porušování právních předpisů mají oprávnění ji zadržet a odevzdat orgánu Policie České republiky.

V tabulce č. 10 je uveden přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti myslivosti. Skutkové podstaty jsou poté členěny podle toho, kdo přestupek spáchal, tj. zda byl spáchán fyzickou či právnickou osobou nebo fyzickou osobou podnikající. Podle tohoto členění je správním orgánem posuzována výše správního trestu.

Tabulka 10: Přehled skutkových podstat, zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, vlastní zpracování

Přehled skutkových podstat ve věci přestupků v oblasti myslivosti
<p>Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neoprávněně loví zvěř, • nesplní nebo poruší některou z povinností stanovenou v § 5 odst. 2, § 9 odst. 2, § 10 odst. 1 nebo v § 14 odst. 1 písm. a) až d), • poruší některé pravidlo lovu podle § 41 až 45 nebo § 49 odst. 1.
<p>Právnícká osoba nebo fyzická osoba podnikající se dopustí přestupku tím, že:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uživatel honitby nesplní nebo poruší některou z povinností stanovenou v § 11 odst. 1, 2, 4 nebo 6, § 36 odst. 1 nebo v § 44 odst. 1 nebo 2, • uvede nepravdivé údaje o honitbě a zvěři v ní, • nesplní nebo poruší některou z povinností stanovenou v § 4 odst. 1 nebo v § 43 odst. 1, • nesplní nebo poruší některou z povinností stanovenou v § 3 odst. 2, § 11 odst. 3, § 41 až 43, § 45, § 49 odst. 1 nebo v § 51 odst. 1, • nesplní lov celkového počtu kusů jednotlivého druhu spárkaté zvěře podle plánu mysliveckého hospodaření, pokud tím dochází k překročení normovaného stavu tohoto druhu zvěře, • nesplní některou z povinností stanovenou v § 11 odst. 5 nebo v § 36 odst. 2 a 3.

3.3.15 Přestupky dle složkových předpisů ORP Bílina

ORP odpovídá za koncepci a rozvoj životního prostředí, které vyplývají z kompetencí přenesené a samostatné působnosti. Vykonává státní správu životního prostředí v rámci správního obvodu obce s rozšířenou působností

- provádí výkon státní správy na úseku ochrany zemědělského půdního fondu dle zákona č. 334/1992 Sb., v platném znění;
- zajišťuje souhrnný výkon státní správy dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění;
- provádí komplexní kontrolní činnost v celém rozsahu působnosti obcí v dílčím rozsahu;
- zajišťuje výkon státní správy dle zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání v platném znění a zákona č. 166/1999 Sb., veterinární zákon, v platném znění;
- eviduje hlášení o umístění včelstev na území města, zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, v platném znění;

- provádí souhrnný výkon státní správy dle zákona č. 254/2001 Sb., vodního zákona, v platném znění, na úseku správy vodních toků na území celého správního obvodu a řídí práce při zneškodňování havárií;
- zajišťuje výkon státní správy na úseku vodovodů a kanalizací jako vodoprávní úřad dle zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, v platném znění;
- zajišťuje výkon státní správy dle zákona č. 86/2002Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění;
- zajišťuje výkon státní správy dle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích, v platném znění;
- zajišťuje výkon státní správy dle zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, v platném znění;
- zajišťuje výkon státní správy dle zákona č. 99/2004 Sb., o rybářství, v platném znění;
- zajišťuje výkon státní správy dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění;
- zajišťuje poskytování informací v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění
- zajišťuje plnění svých úkolů uložených RmM, ZmM, PPM, event. zabezpečení zdůvodnění při jejich nesplnění, případně návrhu na revokaci či prodloužení termínu.

Tato kapitola se zaměřuje na činnost obcí v oblasti právní ochrany vybraných složek životního prostředí. Tuháček (2015) ve své knize popisuje, že každé právní odvětví pracuje s určitými nástroji, které prolínají jeho jednotlivé prameny. Tak je tomu i v právu životního prostředí, ve kterém se vyskytují zákazy absolutní (bez možnosti výjimky) a relativní (s možností výjimky). Jedná se o tyto zákazy:

- Zákazy činností (např. volné táboření v národních parcích, zákaz vstupu do 1. zón národních parků mimo vyznačené cesty, zákaz týrání zvířat);
- Zákazy staveb (např. v aktivní záplavové zóně, v národních přírodních rezervacích);
- Zákazy výroby, oběhu a použití látek či výrobků. (Tuháček, 2015).

Dále se v právu životního prostředí poměrně často vyskytují příkazy (environmentální požadavky), tedy akty vynucující určité chování. Ty se týkají:

- Výrobků (např. povinné značení nakládání s obaly po jejich používání, energetické štítky, aj);
- Staveb (např. povinné čištění odpadních vod ze staveb);
- Provozu zařízení (např. náležitosti provozu skládky).

Právní zakotvení činnosti obcí při ochraně životního prostředí je obsaženo v početném souboru právních předpisů, jako jsou vládní nařízení a obecně závazné předpisy ministerstev a jiných správních úřadů, které tyto zákony konkretizují. (Tuháček, 2015)

Praktická část

V praktické části je vypracován přehled případů, které se na téma životní prostředí reálně řešily konkrétně v obci Bílina. Jsou popsány kazuistiky, analyzována slabá místa procesu a dále navržena zlepšení v konkrétních případech, kterými se na základě podnětu k řízení o přestupku zabýval odbor životního prostředí ORP Bílina.

4. Metodika

4.1 Metodika Analytické části

4.1.1 Určení odborného rozsahu činnosti referenta ŽP-ORP

Určení rozsahu činnosti referenta ŽP ORP vychází z legislativního rámce, který je dán jednotlivými zákony složek ŽP, respektive definicí příslušných přestupků (přehled přestupků, byl zpracován do tabulek a je uveden v kapitole 3.3.). Povinností každého referenta je při projednávání přestupků do 18 měsíců složit Zkoušku odborné způsobilosti u Ministerstva vnitra. Zvláštní odborná způsobilost (ZOZ) obsahuje souhrn znalostí a dovedností nezbytných pro výkon správních činností stanovených vyhláškou č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků.

Dále je nově povinností úředníka složit navazující Zkoušku odborné způsobilosti úředních osob oprávněných k provádění úkonů správního orgánu v řízení o přestupcích podle ustanovení § 111 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Každý úředník skládá zkoušku dle zákona či zákonů, které jsou uvedeny v pracovní náplni.

4.1.2 Stanovení rozsahu lidských zdrojů

Celkové počty

Pomocí šetření z veřejně dostupných zdrojů, vlastních znalostí a zkušeností, byl zjištěn pravděpodobný celkový počet zaměstnanců obecních úřadů obcí s rozšířenou působností pracujících na pozici referent ŽP. Výpočet byl proveden tak, že byl stanoven reprezentativní vzorek náhodně vybraných 21 různě velkých obcí s rozšířenou působností a dle údajů zveřejněných na webových stránkách konkrétních obcí byl vytvořen součet zde zaměstnaných referentů ŽP. Průměrný počet referentů ŽP jednoho obecního úřadu byl pak vypočten jako podíl celkového zjištěného počtu referentů ŽP pracujících na těchto vybraných obecních úřadech a počtu výše uvedeného reprezentativního vzorku obcí s rozšířenou působností. Bylo zjištěno, že na odboru ŽP jednoho obecního úřadu pracuje průměrně cca 13 referentů ŽP.

Česká republika se dělí na 14 samosprávných krajů a 6 253 obcí (od 1. ledna 2013) včetně 5 jim na roveň postavených vojenských újezdů. Z celkového počtu 6253 obcí je 393 obcí s pověřenými obecními úřady (tj. obcí 2. stupně) a z nich dále 205 obcí s rozšířenou působností (tj. obcí 3. stupně). Dle výsledku vlastního šetření, ze kterého vyplynulo, že na jednom odboru ŽP obecního úřadu obce s rozšířenou působností pracuje průměrně cca 13 referentů ŽP, lze tedy určit celkový přibližný počet referentů ŽP obecních úřadů všech obcí s rozšířenou působností v ČR na cca 2665 referentů. Na tyto referenty jsou kladeny velmi vysoké nároky nejen na odborné, ale i na právní znalosti. Každý referent je povinen v krátké době prokázat znalosti na právní a odborné úrovni, které jsou velmi obsáhlé.

Odbornost

Obec je jakožto zaměstnavatel ze zákona č. 312/2002 Sb., dle ustanovení § 21 zákona o úředních územních samosprávných celcích povinen zajistit výkon činností prostřednictvím úředníků se zkouškou odborné způsobilosti. Město Bílina zaměstnává na odboru ŽP městského úřadu čtyři úředníky, z nichž každý musí absolvovat minimálně dvě zkoušky odborné způsobilosti.

V současné době mají úředníci povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost, avšak od 01.01.2023 je současně podmínkou pro projednávání agendy také prokázání odborné způsobilosti podle ustanovení § 111 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění, na kterou se úředníci ORP Bílina průběžně připravují. Pokud referent příslušného odboru obecního úřadu nesplňuje podmínku zaškolení během doby 18 měsíců či vysokoškolského vzdělání, nesmí danou agendu vykonávat a zaměstnavatel by jej měl převést na jinou práci. V současnosti je platná prozatímní výjimka, že pokud projednává úředník přestupky déle než 10 let a je za věkovou hranicí 50 let, nemusí zkoušku odborné způsobilosti skládat. Praxe 10 let je uznána jako dostatečná znalost agendy. Rozhodnutí vydaná nezpůsobilým úředníkem, tedy úředníkem bez platné zkoušky, však neznamenají, že jsou neplatná, je zde však větší pravděpodobnost, že rozhodnutí budou bez potřebných znalostí vydána nesprávně. Zákon nestanoví přímou sankci, pokud úředník zkoušku neabsolvuje. Skutečností ale je, že pokud dochází k častým odchodům úředníků z pracovního poměru a následnému přijímání nových, je potřeba kvalifikovat stále nové zaměstnance, což vzhledem k obtížnosti agendy je jistě celorepublikovým problémem.

Posouzení procesů

Metoda posouzení úzkých míst v procesech: procesy popsané v legislativě (kap.3.3.) jsou převedeny do funkčních schémat, kde jsou zvýrazněny hlavní toky informací, vazby a tyto jsou posuzovány na příkladu ORP Bílina podle osobních zkušeností z činnosti 4 let praxe.

4.2 Metodika Návrhové část (syntézy)

Na základě výsledků analytické části je navržen soubor opatření pro zefektivnění činností. Návrhová část zohledňuje míru problému na celorepublikové úrovni a upřesňuje pro lokální úroveň (ORP Bílina). Pro republikové měřítko je použit výpočet z reprezentativního vzorku 21 obcí, nicméně tato přesnost je dostačující k tomu, aby bylo možno správně odhadnout množství pracovníků, kteří se potýkají se stejnými problémy.

Na místní úrovni je pak návrh detailní. Konkrétní opatření jsou navržena na základě osobních 4letých zkušeností a doložena výsledky analytické části. Opatření jsou rozdělena podle cílových skupin – úředníci ŽP, další pracovníci (např. MP) a veřejnost.

5. Výsledky

5.1 Výsledky Analytické části

5.1.1 Na úrovni celé ČR

Na úrovni celé ČR je analyzován legislativní rámec agendy přestupků (*viz kapitola 4.1 Metodika analytické části*) s těmito výsledky:

Jako interní materiál ORP Bílina bylo vypracováno vzorové rozhodnutí o přestupku.

V tabulce č. 11 jsou přehledně uvedeny hlavní části, které rozhodnutí musí obsahovat. Tabulka dále obsahuje údaj o tom, jakou mají kapitoly vazbu na odbornost. Analýza odbornosti byla vyvozena z tzv. specifik výrokové části.

Tabulka 11: Přehled hlavních částí rozhodnutí, vlastní zpracování

Obsah rozhodnutí	Náležitosti rozhodnutí, forma a obsah
Výrok: Popis skutku Právní kvalifikace Vyslovení viny Forma zavinění	Řešení otázky předmětu řízení, právní ustanovení, označení účastníků řízení, vyslovení viny, lhůta ke splnění ukládané povinnosti.
Odůvodnění:	Důvody výroku, podklady pro jeho vydání, úvahy správního orgánu při vydání rozhodnutí, informace o vypořádání návrhů či námitek účastníků řízení.
Poučení:	Možnosti podání odvolání, k jakému správnímu orgánu, stanovení lhůty pro odvolání.

Z analýzy je patrné, že pokud má referent správně zpracovat rozhodnutí o přestupku, tj. tak, aby dokument splňoval všechny náležitosti právní i formální a obstál při projednávání přestupku, musí kvalifikace skutku přesně odpovídat právní kvalifikaci přestupku tak, jak je definován příslušným zákonem. Povinností správních orgánů je shromáždit dostatek podkladů. Z literárního přehledu (*viz kapitola 3.2 Vymezení termínů přestupek a trestný čin v této práci*) je patrné, že významná část agendy je administrativního charakteru a je ji možné provádět

pouhou kontrolou stavu, tedy např. zda osoba odpovědná má či nemá patřičná povolení, zda byla podána a schválena žádost, zda jsou provedeny revize atp. V další části agendy jde o odborně výrazně náročnější rozhodnutí, jelikož, aby bylo možné obviněného správně postihnout, je třeba, aby byla naplněna skutková podstata přestupku a tedy, prokázat obvinění odbornou znalostí.

Pro doložení, jaký je kladen důraz na vysoké požadavky odbornosti referentů byla vypracována tabulka č. 12 (*tabulka „požadavků na odbornost“*), ve které bylo cílem poukázat na to, jaké by měl mít znalosti referent projednávající přestupky v agendě, která mu byla svěřena. Samozřejmě v praxi dochází ke konzultacím s odborníky v dané sféře, avšak toto nemění nic na faktu, že znalost, byť minimálně okrajová, by měla být základním pilířem pro práci referenta životního prostředí.

Tabulka 12: Tabulka přehledu nároků na odbornost, vlastní zpracování

Požadavky na odbornost referenta, projednávajícího přestupky v jednotlivých oblastech ochrany životního prostředí
<p>Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • určení způsobu a míry znečištění půdy, • určení původce, určení rozsahu půdní eroze a určení zavinění, • znalost agrotechniky pro posouzení jiného užívání, • určení poškození fyzikálních vlastností půd, a míry, identifikace původce, • znalost pěstování plantáží dřevin.
<p>Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kácení nebo poškození dřeviny mimo les, • míra poškození dřevin při údržbě zeleně, náhradní výsadba – výsadba a zakládání porostů, • péče o mladé porosty, určení druhu dřeviny, znalost v oboru paleontologie a nálezů. • Chránění živočichové – určení druhu živočicha ve všech jeho vývojových stádiích. Zásahy do přirozeného vývoje živočichů – životní cykly jednotlivých druhů. • Chráněné rostliny – určení druhu rostliny ve všech vývojových stádiích. • zásahy do přirozeného vývoje rostlin – životní cykly jednotlivých druhů ve vazbě na jejich přirozené životní prostředí. • posouzení míry poškození člověkem, • poškození jeskyní, • posouzení jednotlivých druhů činnosti, které mohou být zakázány, • posouzení, zda byl narušen krajinný ráz.

Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání a zák. č. 166/1999 Sb., veterinárního zákona:

- znalosti chovu, výcviku, posouzení týrání zvířete, způsoby lovu zvěře, ryb, způsob chovu a porážky hospodářských zvířat, určení druhu zvířete, posouzení, co je pokus, co je projekt pokusu, znalost pokusných zvířat a jejich chov,
- znalost druhů kožešinových zvířat, způsob chovu, umí posoudit případy, kdy nejde pouze o kožešiny,
- znalost druhů a ras, způsoby chovu a výcviku psů a koček,
- určení druhu zvířete.
- znalost principu chovu hospodářských zvířat.
- principy transportu zvířat.
- spolupráce s veterinární službou.
- problematika útulků.

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší:

- posouzení druhů paliv, povoleného způsobu spalování, tmavost kouře,
- znalost technických zařízení pro spalování,
- určení druhu paliva, pro posouzení,
- znalost technického řešení spalování,

Zákon č. 254/2001 Sb., vodní zákon:

- znalost vypuštěných látek do vod, znalost povrchových a podzemních vod, měření a objemy povrchových vod,
- znalost údržby vodních děl, opatření k odstranění příčin a následků havárií, protipovodňové zabezpečovací práce.

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti:

- znalost druhů lovné zvěře, časové období, kdy je možno lovnou zvěř lovit,
- znalost počtů lovné zvěře, normované stavy zvěře,
- znalost chráněné zvěře,
- možnosti lovu zvěře a jakými zbraněmi.

Zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů:

- znalost chráněných ryb, lovení ryb,
- časové období zákazu či povolení výlovu ryb, možnosti lovu daných jejich velikostí či druhem,
- druhy lovných potřeb.

Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech:

- posouzení, co je odpadem či nebezpečným odpadem,
- znalost, co je vrakem a možnosti jeho odložení,
- rozsahy ohlašovacích povinností,
- znalost recyklace lodí dle plánu EU, znalost a posouzení znečištěných látek.

Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích:

- znalost umístění vodovodů a kanalizací, veškeré technické parametry,
- určení míry poškození a nesplnění povinností jak fyzických, tak právnických a vlastníků,
- znalost znečišťujících látek, jejich složení a definice.

Zákon č. 289/1995 Sb., Lesní zákon:

- znalost druhů rostlin, lesních dřevin,
- znalost chráněných druhů rostlin,
- obecná znalost možných škod způsobených v lesích,
- znalost těžebního plánu v lesích.

Odhad počtu referentů na pozici OŽP – ORP. Počet všech ORP je 205, jedná se o zrušené okresní úřady, jako územně-orientační a statistické jednotky od podle Zákona č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu. Průměrný počet referentů na jednom ORP byl odhadnut ze vzorku 21 ORP (viz tabulka č. 13: Počty referentů při ORP).

Tabulka 13: Tabulka počtu referentů při ORP, vlastní zpracování

Tabulka č. 13: Tabulka počtu referentů vybraných ORP		
Kraj	ORP	Počet zaměstnanců OŽP
Ústecký	Bílina	4
Ústecký	Louny	8
Ústecký	Ústí nad Labem	21
Jihočeský	Jindřichův Hradec	11
Jihočeský	Písek	15
Jihočeský	Tábor	19
Vysočina	Jihlava	27
Vysočina	Pelhřimov	9
Vysočina	Žďár nad Sázavou	9
Pardubický	Chrudim	15
Pardubický	Pardubice	16
Pardubický	Svitavy	12
Jihomoravský	Blansko	9
Jihomoravský	Hodonín	10
Jihomoravský	Znojmo	16
Plzeňský	Domažlice	10
Plzeňský	Rokycany	12
Plzeňský	Tachov	11
Moravskoslezský	Bruntál	14
Moravskoslezský	Opava	25
Moravskoslezský	Vítkov	11

V průměru bylo spočítáno $284/21 = 13$ referentů na jeden OŽP.

Pro celou republiku je $205 \times 13 = 2665$ pracovníků na stejné pozici, kteří se potýkají se stejným problémem, a to přetížeností státní správy ať již z hlediska administrativního či vysokých nároků na právní a odborné znalosti úředníků. Každý úředník má povinnost dle zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících, v platném znění splnit školení v rozsahu 108 hodin v průběhu 3 let. Školení se týká odborné způsobilosti v oblasti právního rozhodování, tedy postupu v projednávání přestupků. Není povinností úředníka vzdělávat se v oblasti odborných znalostí zákona, který spadá do jeho přímé agendy. Pro úplnost, úředník má povinnost zvláštní odborné způsobilosti, nikdo však nezkoumá, znalost odbornou, tzn. pokud referent projednává přestupek proti chráněnému druhu, není jeho povinností tyto druhy znát.

5.1.2 Úroveň Bílina

Konkrétní činnost přestupky ŽP za 2018-06/2020

Za období 2016-2019 bylo v rámci agendy přestupů ŽP-ORP řešeno celkem 51 případů. Jejich rozložení v jednotlivých letech není rovnoměrné (tab. č. 14.)

Tabulka č.14 byla vytvořena se záměrem poukázat na kolísající se počty oznámených podnětů k přestupkovým řízením v každém roce a není tedy možné ani předpokládat kolik referentů bude potřeba a s jakou odbornou specifikací

Tabulka 14: Tabulka počtů oznámených přestupků při ORP Bílina, vlastní zpracování

Tabulka č. 14: Počty oznámených přestupků při ORP Bílina					
Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Počet případů	6	0	4	25	16

Požadavek na odbornost je přehledně uveden v tab. 15. Odbornost podle paragrafů a počtů oznámení dle jednotlivých let.

Tabulka č.15 byla dále přehledně zpracována dle počtů a specifikace jednotlivých přestupkových řízení za roky 2016, 2018, 2019 a 2020. V roce 2017 nebyl na ŽP ORP Bílina oznámen žádný podnět k přestupkovému řízení.

Tabulka 15: Tabulka specifikace jednotlivých přestupků, vlastní zpracování

Tabulka č. 15: Specifikace jednotlivých přestupků								
Rok	2016		2018		2019		2020	
Počet případů	6		4		25		16	
Zákon č.	Počet	§	Počet	§	Počet	§	Počet	§
246/1992 Sb., 6/2013 OZV	3 1 2	27/1 f) 27/1 b) 27/1 r)	1	27/1f)	6 1	27/1 b) 4/1 s) 27/1 f)	2 1 2 1	27/1 b) 27/1 g) 27/1 r) 27/2 f)
201/2012 Sb.,			3	23/1 a)	10	23/1 a)	4	23/1 a)
289/1995 Sb.,					1	53/1 m) n) o) 54/1 b)		
254/2001 Sb.,					1	8/1c) 116/1 b)		
185/2001 Sb.,					1 5	69/1 a) 69/2	2 1 2	66/1 69/1 a 69/2
183/2006 Sb.,							1	178/2 b)

Záměrem při zpracování tabulky č. 16 bylo vyčíslit průměr uložených pokut a poukázat na to, že uložené správní tresty jsou ve většině případů dále vymáhány odborem financí, kdy obvinění z přestupku, kterým byl uložen správní trest pokuty částky neplatí. Nefunkčnost správních trestů jako výchovných opatření se zdá zcela evidentní. Pokuty vybírá a vymáhá správní orgán, který pokutu uložil.

Tabulka 16: Tabulka správních trestů a historie plateb, vlastní zpracování

Tabulka č. 16: Správní tresty a historie plateb				
Rok	2016	2018	2019	2020
Počet případů	6	4	25	16
Celková suma za uložené pokuty v Kč	26 500	22 000	51 400	44 500
Maximální uložená pokuta v Kč	10 000	10 000	10 000	11 000
Minimální uložená pokuta v Kč	500	3 000	200	200
Průměr za uložené pokuty v Kč	4 416	5 500	2 056	2 781
Počet případů uhrazených řádně	2	1	6	6
Počet případů k vymáhání	2	3	19	10
Počet splátkových dohod	2	0	0	0

5.1.3 Kazuistika

Přestupkové řízení, přestože se zabývá zaviněným jednáním nízké společenské nebezpečnosti, je velice administrativně náročné a složité. Pro přehlednost byl vložen obrázek postupu při projednávání přestupkového řízení, který postup správních orgánů znázorňuje. (*viz obrázek č.2 – schéma projednávání přestupkového jednání*)

Dále bylo do tabulek č. 17-22 přepsáno šest vydaných rozhodnutí ve věci uznání viny (kazuistika č. 1 až 6) tak, jak správní orgán ŽP OPR Bílina rozhodl a následně vydal příslušná rozhodnutí. Cílem bylo upozornit na několika případech na široké spektrum potřebných znalostí referenta ŽP. Pro úplnost byly tabulky vypracovány včetně uložených správních trestů, a to společně s možnou výší udělení správního trestu povolenou zákonem. Ukládané tresty se pohybují na spodní hranici možnosti správního orgánu, a přesto musejí být ve většině případů následně vymáhány. (tabulka č. 16)

Tabulka 17: Vzorové rozhodnutí při porušení zákona č. 289/1995 Sb., vlastní zpracování

Tabulka č. 17: Vzorové rozhodnutí při porušení zákona č. 289/1995 Sb., Lesní zákon, v platném znění	
Kazuistika č. 1	
Porušení zákona, nařízení	Ust. § 54 odst. 1 písm. f), g), m), n), o), zák. č. 289/1995 Sb., lesní zákon a ust. § 54 odst. 1 písm. b) zák. č. 289/1995 Sb., lesní zákon.
Popis provinění	Provedení terénních úprav a stavby (osazení sloupu s basketbalovým košem, osazení stolku na stolní tenis), do vzdálenosti do 50 m od okraje lesa rozdělování otevřeného ohně, poškození třech stromů a tři stromy neoprávněně pokácené (jasan ztepilý). Dále vjezd s motorovým vozidlem do lesa a ponechání zde zaparkovaného karavanu, vše bez vědomí vlastníka pozemku a v rozporu se zákonem č. 289/1995 Sb. (lesní zákon).
Oznámení o podezření z přestupku	Oznámení o přestupku od PČR.
Forma a postup vyřízení	<p>Odbor ŽP ORP Bílina zpracoval následně:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prostudování spisu správním orgánem • Zahájení ústního jednání za účasti účastníka řízení. Obviněný uvedl, že ve všech bodech nejednal úmyslem, dopustil se však nedbalosti vědomé. • Vypracování rozhodnutí • Správní orgán uložil správní trest za více přestupků v souladu s § 41 odst. 1 přestupkového zákona, kdy za dva nebo více přestupků téhož pachatele projednaných ve společném řízení se uloží správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejprávníji trestný. V tomto případě se jednalo o přestupek za porušení ustanovení § 54 odst. 1 písm. b) v rozmezí sazby dané § 54 odst. 3 lesního zákona (0 Kč až 100.000 Kč). Rozmezí sazby pro ostatní přestupky jsou nižší a stanoveny v rozmezí ustanovení § 53 odst. 2 písm. a) (0 Kč až 5.000 Kč) a ustanovení § 53 odst. 2 písm. b) (0 Kč až 15.000 Kč). • Zaslání Finančnímu odboru (po nabytí právní moci).
Uložená opatření (mimo pokuty)	Nebyla uložena žádná opatření k nápravě.
Pokuta	1000 Kč horní možná hranice sankce 500 000 Kč 1000 Kč náklady řízení (nejedná se o sankci)

Tabulka 18: Vzorové rozhodnutí při porušení zákona č. 114/1992 Sb., vlastní zpracování

Tabulka č. 18: Vzorové rozhodnutí při porušení zák. č. 114/1992 Sb. zákona o ochraně přírody a krajiny, v platném znění	
Kazuistika č. 2	
Porušení zákona, nařízení	§ 88 odst. 1 písm. c) zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.
Popis provinění	Poškození nebo poničení dřevin bez povolení nebo skupiny dřevin rostoucích mimo les.
Oznámení o podezření z přestupku	Zjištěno úřední činností v souvislosti se žádostí o vyjádření k PD na stavbu „Zpevněná panelová plocha pro meziskládku uhlí, oplocení a vodovodní přípojka společnosti v rámci nepovolené stavební činnosti.
Forma a postup vyřízení	Odbor ŽP ORP zpracoval následně: <ul style="list-style-type: none"> • Zjištění stavu na místě a pořízena fotodokumentace pochůzkou správního orgánu. • Zahájení ústního jednání za účasti účastníků řízení. Obviněný uvedl, že předmětný pozemek neobsahoval porost dřevin, což doložil fotografiemi. Při ústním jednání prohlásil, že jednání nebylo úmyslné a společnost je ochotna napravit následky. Poškozený žádal v řízení sankci náhradní výsadby ke kompenzaci ekologické újmy. • Vypracování rozhodnutí. • Kontrolu realizace, předložení schválení projektu nové výsadby do 3 měsíců. • Dále bylo zasláno rozhodnutí ČIŽP OOP Ústí nad Labem a Finančnímu odboru (po nabytí právní moci).
Uložená opatření (mimo pokuty)	Nová výsadba v počtu 20 ks listnatých stromů o obvodu kmínku 14-16 cm, kvalita bude odpovídat oborové normě ON 46 4920 Listnaté stromy, bude provedena na vlastní náklady nejpozději do 6 měsíců s kvalitou práce dle ČSN DIN 18 916 Výsadba rostlin, dále uložena rozvojová a udržovací péče po dobu tří let od provedení výsadby.
Pokuta	10tis (horní možná hranice sankce 500 000 Kč)

Tabulka 19: Vzorové rozhodnutí při porušení zákona č. 114/1992 Sb., vlastní zpracování

Tabulka č. 19: Vzorové rozhodnutí při porušení zák. č. 114/1992 Sb., zákona o ochraně přírody a krajiny, v platném znění	
Kazuistika č. 3	
Porušení zákona, nařízení	§ 88 odst. 1 písm. c) zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.
Popis provinění	poškození nebo zničení dřevin bez povolení nebo skupinu dřevin rostoucích mimo les, pokácení Lípy
Oznámení o podezření z přestupku	Zjištěno úřední činností pracovníků odboru ŽP a písemného podnětu Městského úřadu.
Forma a postup vyřízení	<p>Odbor ŽP ORP zpracoval následně:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zjištění stavu na místě a pořízena fotodokumentace • Zahájení ústního jednání za účasti účastníků řízení. Obviněný zastoupen právním zástupcem, který nepopřel skutek, popřel však úmysl, kdy byl strom omylem označen barvou k pokácení. Podána žádost o upuštění finanční sankce. Poškozený žádal v řízení sankci náhradní výsadby. • Vypracování rozhodnutí • Kontrolu realizace, předložení schválení projektu nové výsadby do 3 měsíců • Dále bylo zasláno rozhodnutí ČIŽP OOP Ústí nad Labem a Finančnímu odboru (po nabytí právní moci)
Uložená opatření (mimo pokuty)	Nová výsadba, uloženo náhradní opatření k nápravě nedovoleného jednání.
Pokuta	10tis (horní možná hranice sankce 500 000 Kč)

Tabulka 20: Vzorové rozhodnutí při porušení zákona č. 246/1992 Sb., vlastní zpracování

Tabulka č. 20: Vzorové rozhodnutí při porušení zák. č. 246/1992 Sb., zákona na ochranu zvířat proti týrání, v platném znění	
Kazuistika č. 4	
Porušení zákona, nařízení	Ustanovení § 27 odst. 1 písm. b) zákona na ochranu zvířat proti týrání.
Popis provinění	Opuštění zvířete, s úmyslem se ho zbavit nebo zvíře vyhnat je považováno dle § 4 odst. 1 písm. s) zákona na ochranu zvířat proti týrání za týrání.
Oznámení o podezření z přestupku	Oznámení o přestupku od Městské Policie.
Forma a postup vyřízení	Odbor ŽP ORP zpracoval následně: <ul style="list-style-type: none"> • Prostudování spisu správním orgánem. • Vydání příkazu.
Uložená opatření (mimo pokuty)	Nebyla uložena žádná opatření k nápravě.
Pokuta	2000 Kč (horní možná hranice sankce 100 000 Kč)

Tabulka 21: Vzorové rozhodnutí při porušení zákona č. 246/1992 Sb., vlastní zpracování

Tabulka č. 21: Vzorové rozhodnutí při porušení zák. č. 246/1992 Sb., zákona na ochranu zvířat proti týrání, v platném znění	
Kazuistika č. 5	
Porušení zákona, nařízení	Ustanovení podle § 27 odst. 1 písm. b) v souladu s § 4 odst. 1 písm. h) a m) zákona na ochranu zvířat proti týrání.
Popis provinění	Týrání zvířete podle zákona na ochranu zvířat proti týrání. Za týrání se považuje (částečná citace) používat podnětů, předmětů nebo bolest vyvolávajících pomůcek tak, že působí klinicky zjevné poranění (§ 4 odst. 1 písm. h) zákona na ochranu zvířat proti týrání) a zacházet se zvířetem způsobem, který vyvolává nepřiměřenou bolest, utrpení nebo poškození zdraví (§ 4 odst. 1 písm. m) zákona na ochranu zvířat proti týrání).
Oznámení o podezření z přestupku	Oznámení o přestupku od PČR.
Forma a postup vyřízení	Odbor ŽP ORP zpracoval následně: <ul style="list-style-type: none"> • Prostudování spisu správním orgánem. • Vydání příkazu.
Uložená opatření (mimo pokuty)	Nebyla uložena žádná opatření k nápravě.
Pokuta	2000 Kč (horní možná hranice sankce 100 000 Kč)

Tabulka 22: Vzorové rozhodnutí při porušení zákona č. 201/2012 Sb., vlastní zpracování

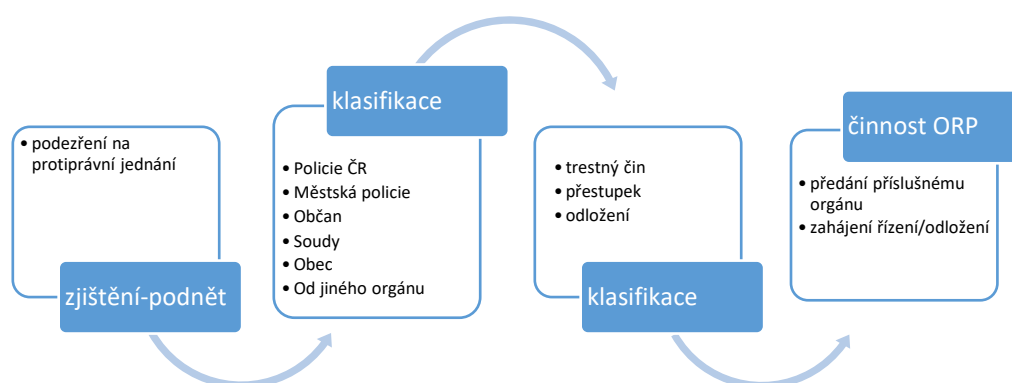
Tabulka č. 22: Vzorové rozhodnutí při porušení zák. č. 201/2012 Sb., zákona o ochraně ovzduší, v platném znění	
Kazuistika č.6	
Porušení zákona, nařízení	Ustanovení podle ustanovení § 23 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně ovzduší.
Popis provinění	Vypalování v rozporu se zákonem na otevřeném ohništi elektrovedné kabely za účelem získání mědi. Porušení zákona o ochraně ovzduší, konkrétně porušení povinnosti stanovené v ustanovení § 16 odst. 4 zákona o ochraně ovzduší, kde je uvedeno, že v otevřeném ohništi lze spalovat jen suché rostlinné materiály neznečištěné chemickými látkami.
Oznámení o podezření z přestupku	Oznámení o přestupku od Městská Policie.
Forma a postup vyřízení	Odbor ŽP ORP zpracoval následně <ul style="list-style-type: none"> • Prostudování spisu správním orgánem. • Vypracování příkazu, uložení správního trestu.
Uložená opatření (mimo pokuty)	Propadnutí věci
Pokuta	1000 Kč (horní možná hranice sankce 50 000 Kč)

5.1.4 Analýza procesů na ORP Bílina

Přestupkové řízení, přestože se zabývá zaviněným jednáním nízké společenské nebezpečnosti, je velice administrativně náročné a složité. Lhůta jednoho roku pro vyřízení přestupku je v souvislosti s náročností administrativy neadekvátní. Pokud obviněný z přestupku využije všech zákonem povolených možností pro svou obhajobu, není v silách správního orgánu dodržet lhůtu, úspěšně a v co nejkratší době ukončit řízení (pokud není nutností zahájit řízení o přestupku a tím i dokazování). Po uplynutí jednoho roku zanikne možnost přestupek projednat a řízení se odloží. Úřední záznamy sepsané PČR (pokud se nejedná přímo o protokoly) nejsou pro správní orgán podkladem ke zkrácenému řízení, přičemž správní orgán je povinen ve většině případů opětovně vyslechnout vlastním protokolem obviněného, čímž

dochází ke značným průtahům v řízení o přestupku. Výpovědi sepsané na PČR jsou většinou sepsány okamžitě po spáchání přestupku a pozdější výpovědi jsou s časovým odstupem již zkreslené a neúplné. Výpověď zakročujícího policisty má stejnou váhu jako výpověď jakéhokoli jiného svědka. Úředníci Městského úřadu v Bílině ve všech uvedených případech jednali v rámci zákonných možností. Byly využity správní tresty tak, jak umožňuje a vymezuje zákon.

Obrázek č.1 byl vypracován jako přehledná ukázka postupu při podezření na protiprávní jednání. Následně bylo v klasifikaci uvedeno, kdo je oprávněn podat podnět k prošetření, zda se jedná o podezření z protiprávního jednání. Vyhodnocení, zda byl spáchán trestný čin je v pravomoci PČR, která, pokud neshledá znaky trestného činu, věc předá správnímu orgánu pro podezření na přestupek. Správní orgán následně zhodnotí, zda jsou naplněny znaky přestupku a poté řízení zahájí nebo věc odloží.

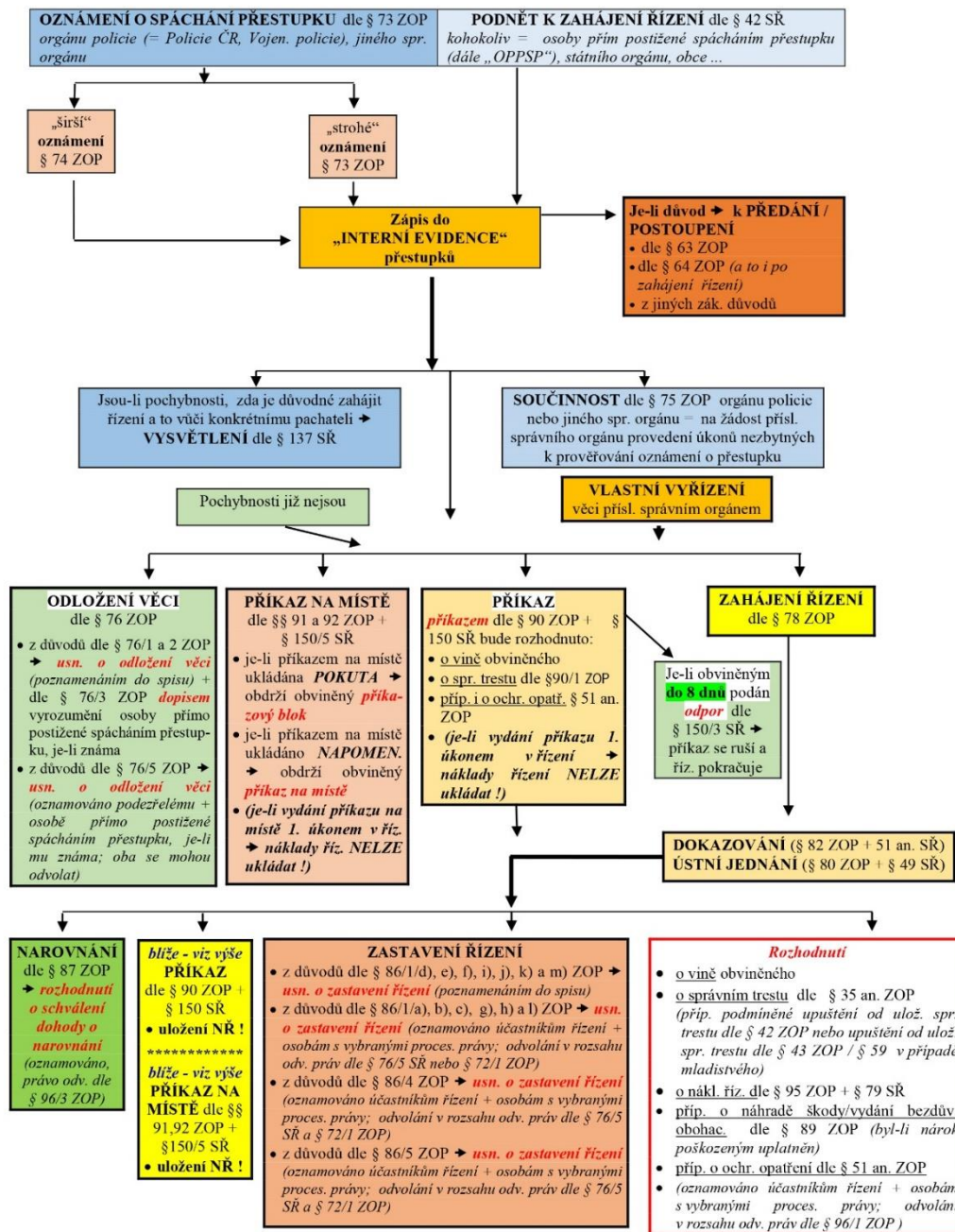

Obrázek 1: Postup oznámení a prvotní zpracování podnětu.

Zdroj: vlastní zdroj

V níže uvedeném obrázku č.2 byl podrobně popsán režim projednávání, který byl doručen příslušnému správnímu orgánu pro podezření na přestupek.

1. REŽIM PROJEDNÁVÁNÍ PŘESTUPKU (k jehož zahájení / pokračování NENÍ nezbytný souhlas osoby přímo postižené spácháním přestupku)

Obrázek 2: Možné postupy správních orgánů při projednávání přestupků

Zdroj: Vzory pro režim při projednávání přestupků pro účely správních orgánů;

Mgr. Pavlína Kroupová

5.2 Výsledky návrhové části (syntézy)

Z výsledků analytické části vyplynulo, že je žádoucí proškolení referentů v odborné části specializace, případně by mělo být požadováno příslušné formální vzdělání. Problém se týká velkého množství pracovníků na celorepublikové úrovni, a proto je navrhováno následující opatření.

Pro referenty státní správy:

Environmentální minimum – jde o formu vzdělávání, která seznamuje účastníky se státní politikou životního prostředí. Vzdělávání v oblasti environmentálního minima by se také mělo věnovat problematice systému státní správy v ochraně životního prostředí a popsat činnost, která je v kompetenci orgánů místní správy, především pak orgánů obcí a krajů. Environmentální minimum je vhodné absolvovat všemi složkami, které jsou zahrnuty do procesu přestupkového řízení. Příkladem by mohly být odborné semináře zahrnuté do povinných školení úředníků v oblasti životního prostředí na fakultách, čímž by se značně rozšířily znalosti a přehled v zákonech vztahujících se k životnímu prostředí.

Zjednodušení administrativy – jak již bylo zmíněno, každé přestupkové řízení je velice administrativně náročné a složité. Maximální lhůta jednoho roku pro vyřízení přestupku je v souvislosti s náročností administrativy neadekvátní. Po uplynutí jednoho roku zanikne možnost přestupek projednat a řízení se zastaví (pokud se nezahájí řízení o přestupku). Z tohoto důvodu by bylo vhodné tuto lhůtu prodloužit na dobu nejméně dvou let. Je však známo, že někteří účastníci správních řízení, zejména ti, kterým je ku prospěchu oddalování pravomocného rozhodnutí správního orgánu, využívají některých lhůt v řízení takříkajíc do krajnosti (např. záměrné využívání tzv. fikce doručení aj.) a svým způsobem tak dochází ke zneužívání ustanovení procesního práva, jež bylo ustanoveno původně k jinému účelu. Typicky v případě správních řízení s účastníky, kteří využívají procesní lhůty do krajnosti, se pak leckdy bez své „viny“ ocitá správní orgán za hranou „svých“ lhůt.

Dále by bylo vhodné posílit pracovní sílu v oblasti administrativy přestupků, neboť zatímco přestupky přibývají, úředníci je v daném časovém úseku nestíhají projednávat.

V zákonech ve většině případů není uvedena minimální sazba pokut za přestupky. Je možnost i pouhého napomenutí či udělení neadekvátní finanční výše. Správní orgány toho využívají, neboť se obávají odvolání obviněného, přestože často jde o nevratné poškození v přírodě.

Ve většině případů byly uloženy správní tresty (pokuty) nezaplacené, přičemž tento fakt byl zpracován do tabulky č. 16 v praktické části na základě podkladů odboru ŽP ORP Bílina. Správní orgány by proto měly mít možnost uložit (tak jako soud) při neuhrazení dané částky veřejně prospěšné práce. Možnost sankce veřejně prospěšných prací by byla v mnoha případech jistě prospěšnější než udělování finančních pokut.

Součástí „každého“ správního trestu při poškození životního prostředí by měla být obviněnému uložena povinnost navrácení přestupku v původní stav, a to na vlastní náklady. V současnosti, přestože je tato forma správního trestu jednou z možností, bývá využívána sporadicky.

Dalším dílčím cílem bylo v návrhu poukázat na další osoby podílející se na procesu řešení problémů v životním prostředí. Zejména jde o strážníky městské policie, kteří, jako první ve většině případů ohlašují podezření z přestupku a pro jejich počáteční správnou kvalifikaci:

Odborný seminář pro příslušníky městské policie, kteří bývají součástí procesu řízení přestupků. Proto je potřeba tyto lidi stále vzdělávat a rozšiřovat jejich vědomosti v dané problematice.

E-Learning jako forma distančního vzdělávání, jde o specifickou formu vzdělávání prostřednictvím online prezentací, které občanům umožní lepší časovou flexibilitu. Cílem je edukace spoluobčanů o zdravém životním prostředí v obci Bílina.

V neposlední řadě by měla být zapojena veřejnost. Pro kterou by měly být uspořádány přednášky pro občany obce Bílina, jejíž cílem by měla být edukace o zlepšení životního prostředí v obci. Přednáška je jedna z nejběžnějších metod, její součástí je i diskuse účastníků, která aktivně zapojí spoluobčany k diskusi a podání zpětné vazby.

6. Diskuse a závěr

Životní prostředí jako celek představuje ochranu krajiny, rozmanitost druhů, přírodních hodnot a estetických kvalit přírody, ale také ochranu a šetrné využívání přírodních zdrojů. Podstatou ochrany životního prostředí je, aby současným i budoucím generacím byla zachována možnost uspokojit jejich životní potřeby, aniž by při tom došlo k nevratnému poškození přírody nebo ztrátě její pestrosti, a jako taková by měla být zajištěna a chráněna zákony.

Cílem práce bylo zpracovat a zmapovat přehled základních právních norem, které souvisí s řádným projednáváním agendy přestupků v oblasti životního prostředí na úrovni ORP, rozebrat nároky na věcnou odbornost správních orgánů při projednávání přestupků a poukázat na rozsah činností, reálných nedostatků a rizik. Současně bylo cílem navrhnout soubor opatření pro zlepšení odborných znalostí referentů odborů životního prostředí. Cíle bylo dosaženo.

Bylo popsáno několik kazuistik přestupků, které byly projednávány referenty odboru životního prostředí Městského úřadu Bílina, ve kterých bylo hlavně poukázáno na nutnost odborných znalostí referentů a dále též na ukládání pokut a jejich následné výchovné dopady na obviněné.

Návrh na uzákonění veřejně prospěšných prací, jako druhu správního trestu by jistě bylo v mnoha případech efektivnější řešení nežli finanční pokuty, které jak bylo v práci uvedeno, většina lidí neuhradí a následně jsou předmětem vymáhání, kdy bývá nařizována součinnost třetích osob odborem finančním či v případě menších obcí jsou vymáhány exekutorskými úřady.

Reálným návrhem se zdá i možnost zvýšení spodní hranice správních trestů.

Dále byly navrženy možnosti na zlepšení podmínek životního prostředí ORP Bílina v podobě navržených přednášek či seminářů, neboť by se jednalo o značný přínos v oblasti veřejných informací. Pokud by se obec Bílina rozhodla přednášky či semináře zrealizovat, bylo by stěžejní vyhledat správné odborníky, kteří by se těchto přednášek (či seminářů) zhostili. Dále je otázkou, zda by tyto přednášky a semináře motivovali spoluobčany a v neposlední řadě i úředníky k jejich absolvování.

Co se týče prodloužení časových lhůt, z již uvedeného je patrné, že ne všechny lhůty pro správní orgány jsou ve správním řádu nastaveny vždy dostatečně, čemuž

paradoxně může nahrávat mj. původní dobře míněná snaha o zjednodušení přístupu ke správním orgánům v rámci elektronizace styku s nimi (podání e-mailem apod.).

Přínosem této práce je nové pojetí úpravy přestupků na úseku ochrany životního prostředí. Byly vytyčeny základní otázky a problémy, s nimiž se praxe potýká. Zjednodušeně řečeno, státní správa zaměstnává nedostatečný počet úředníků, kteří především nejsou plně proškoleni v životním prostředí. Důraz znalostí referenta životního prostředí je kladen na právní znalosti, nikoliv již však na odbornost v širokém záběru zákonů. V oblasti odbornosti je samozřejmostí spolupráce referentů s odborníky v dané problematice, avšak ve většině případů jde o pouhou radu. Další možností referenta, který do problematiky není zcela zasvěcen je znalecký posudek. Znalecký posudek je jeden z možných důkazů použitelný i ve správním řízení, jehož účelem je získat informace, které jsou pro dané řízení podstatné, a které závisí na odborných znalostech. Nevýhodou takového znaleckého posudku je jeho vysoká cena, která následně prodraží a časově prodlouží správní řízení, přičemž v uloženém správním trestu se nezobrazí. Plátcem znaleckého posudku bývá zadavatel, tedy správní orgán, který je příslušný k projednání přestupku. Z hlediska ekonomie správního řízení je takovýto postup referenta vždy na zvážení vedoucího příslušného odboru. Pokud by došlo k uzákonění, že znalecký posudek je povinen při uznání viny plně uhradit obviněný, jistě by tato forma dokazování byla více využívána.

Komplexní úprava přestupkového zákona je dobrý základ, který může přispět k lepšímu prosazování práva životního prostředí.

7. Použitá literatura

BALÍK, S. 2009: Komunální politika, Praha: Grada, 250. s ISBN 978-80-247-2908-4.

BARTONÍČKOVÁ, K. 2011: a spol, Občanský a společenskovední základ, Brno: Press, 272. s ISBN 978-80-266-0219-4.

BEJČKOVÁ, P. 2018: Zákon o ochraně ovzduší, Praha: WoltersKluwer, 332. s ISBN 978-80-7552-911-4.

DOMČÍKOVÁ, T. 2017: K vybraným procesním aspektům zákona o odpovědnosti za přestupky. Ochrana přírody: Právo v ochraně přírody. Praha: AOPK ČR. 72(4), 20-21. ISSN 1210258X.

KOPECKÝ, M. 2010: Právní postavení obcí a krajů-základy komunálního práva, Praha: Wolters Kluwer, 364. s ISBN 978-80-7552-720-2.

KOUDELKA, Z. 2005: a spol. Zákon o obcích, Praha: Linde, 447. s ISBN 80-7201-525-7.

TUHÁČEK, M. 2015: Právo životního prostředí, Praha: Grada, 288. s ISBN 978-80-247-5464-2.

VITOUŠOVÁ, P. 2007: Pomoc obětem a svědkům trestných činů, Praha: Grada, , 191. s ISBN 978-80-247-2014-2.

VOJTÍŠEK, P. 2018: Princip solidarity ve financování sociálních služeb, Praha: Karolinum Press, 136. s ISBN 978-80-246-3709-9

REYES, B., SELIG, E.R. 2020: Global Targets that reveal the social-ecological interdependence of sustainable development. Nature, Ecology and Evolution. 4, 1011-1019.

CONSTANZA, R., DALY, L., FIORAMNONTI, L., GIOVANNINI, E., KUBICZEWSKI, I., MORTENSEN, I.F., PICKETT, K.E., RAGNANARSDOTTIR, K.V., DE VOGLI, R., WILKINSON, R. 2016. Modelling and measuring sustainable wellbeing in connection with the UN Sustainable Development Goals. Ecol. Econ. 130, 350-355.

UNITED NATIONS, 2015. Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. United Nations General Assembly.

Internetové zdroje

STÁTNÍ VETERINÁRNÍ SPRÁVA, © 2020: [cit.2021-03-01.] Ochrana pohody zvířat-welfare (online) dostupné z: <https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/ochrana-pohody-zvirat-welfare>.

Právní předpisy

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, v platném znění

Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, v platném znění

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, v platném znění

Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, v platném znění

Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, v platném znění

Zákon č. 40/2009 Sb., o trestní odpovědnosti, v platném znění

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění

Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, v platném znění

Zákon č. 99/2004 Sb., o rybářství, v platném znění

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, v platném znění

Zákon č. 282/1991 Sb., O České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, v platném znění

Vyhláška MZ č. 197/2004 k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráží, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)

Vyhláška č. MZ 244/2020 kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, v platném znění

Vyhláška č. 512/2022 o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územně samosprávných celků

Ústavní zákon č. 1/ 1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, v platném znění

8. Seznam tabulek a obrázků

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled skutkových podstat, zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, vlastní zpracování.....	11
Tabulka 2: Přehled skutkových podstat, zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, vlastní zpracování	14
Tabulka 3: Přehled skutkových podstat, zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, vlastní zpracování	16
Tabulka 4: Přehled skutkových podstat, zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, vlastní zpracování	18
Tabulka 5: Přehled skutkových podstat, zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, vlastní zpracování	20
Tabulka 6: Přehled skutkových podstat, zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, vlastní zpracování.....	21
Tabulka 7: Přehled skutkových podstat, zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu proti týrání zvířat, vlastní zpracování	23
Tabulka 8: Přehled skutkových podstat, zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, vlastní zpracování.....	26
Tabulka 9: Přehled skutkových podstat, zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů, vlastní zpracování	28
Tabulka 10: Přehled skutkových podstat, zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, vlastní zpracování	30
Tabulka 11: Přehled hlavních částí rozhodnutí, vlastní zpracování.....	37
Tabulka 12: Tabulka přehledu nároků na odbornost, vlastní zpracování	38
Tabulka 13: Tabulka počtu referentů při ORP, vlastní zpracování.....	40
Tabulka 14: Tabulka potů oznámených přestupků při ORP Bílina, vlastní zpracování	41
Tabulka 15: Tabulka specifikace jednotlivých přestupků, vlastní zpracování	42
Tabulka 16: Tabulka správních trestů a historie plateb, vlastní zpracování	42
Tabulka 17: Vzorové rozhodnutí při porušení zákona č. 289/1995 Sb., vlastní zpracování	44

Tabulka 18: Vzorové rozhodnutí při porušení zákona č. 114/1992 Sb., vlastní zpracování	45
Tabulka 19: Vzorové rozhodnutí při porušení zákona č. 114/1992 Sb., vlastní zpracování	46
Tabulka 20: Vzorové rozhodnutí při porušení zákona č. 246/1992 Sb., vlastní zpracování	47
Tabulka 21: Vzorové rozhodnutí při porušení zákona č. 246/1992 Sb., vlastní zpracování	48
Tabulka 22: Vzorové rozhodnutí při porušení zákona č. 201/2012 Sb., vlastní zpracování	49

Seznam obrázků

Obrázek 1: Postup oznámení a prvotní zpracování podnětu.....	50
Obrázek 2: Možné postupy správních orgánů při projednávání přestupků.....	51